

Til

Europaudvalgets og Energipolitisk Udvalgs
medlemmer og stedfortrædere

Referat af Europaudvalgets og Energipolitisk Udvalgs høring om grønbogen om en europæisk strategi for energiforsyningsikkerhed

Hermed fremsendes referat af Europaudvalgets og Energipolitisk Udvalgs høring om Kommissionens grøn bog om en europæisk strategi for energiforsyningsikkerhed (KOM(00)769), som blev afholdt mandag den 14. januar 2002.

Endvidere vedlægges materiale, der blev anvendt af de eksterne oplægsholdere under høringen.

Med venlig hilsen

Peter Riis

HØRING OM KOMMISSIONENS GRØNBOG OM EN EUROPÆISK STRATEGI FOR ENERGIFORSYNINGSSIKKERHED, KOM(00)769

v/Europaudvalget og Det Energipolitiske Udvalg

Landstingssalen, mandag den 14. januar 2002, kl. 13.00-16.00

Claus Larsen-Jensen (S), formand for Europaudvalget (ordstyrer):

Jeg vil bede om, at man indtager sine pladser.

Det er med stor glæde, at jeg på vegne af Folketingets Europaudvalg og Folketingets Energipolitiske Udvalg skal byde jer alle sammen hjertelig velkommen her til høringen. Et velkommen til alle deltagere, et velkommen til samtlige indledere, som jeg vender tilbage til, når vi gennemgår programmet.

Formålet med høringen er, at vi som folketingsmedlemmer skal høre de synspunkter, som dels oplægsholderne og dels I, der deltager i høringen, kan bidrage med. Som et resultat af høringen skal Europaudvalget og Det Energipolitiske Udvalg

i fællesskab afgive en udtalelse til Europa-Kommissionen med svar på de spørgsmål, der er opstillet i grønbogen samt yderligere kommentere i det omfang, som vi finder det nødvendigt.

Høringen er et led i den bevidst udadvendte politik, som Europaudvalget med tilslutning fra samtlige partier i Folketinget har besluttet sig for. Ved at afholde offentlige høringer om grønbøger og senere hvidbøger får vi, lige fra en EU-politik begynder, inddraget synspunkter udefra, og vi får startet en debat op, også internt i Folketinget.

I øvrigt kunne det godt være, at man som folketingsmedlem eller som regeringsmedlem ikke i alle tilfælde vidste alting selv, og derfor er det meget godt at høre nogle røster fra virkelighedens verden om, hvordan og hvorledes tingene hænger sammen.

De offentlige høringer skal ligeledes - i sammenhæng med den centrale koordinerende rolle som Europaudvalget har i dansk europapolitik - helt systematisk styrke fagudvalgenes rolle lige fra en EU-politik begyndelse.

EU-samarbejdet har i dag et så stort omfang og en så stor bredde på så mange områder, at grænsen mellem udenrigs- og indenrigspolitik forlængst er faldet.

Skal vi derfor opnå maksimal indflydelse til Danmark, maksimal indflydelse til Folketinget og regeringen i EU, så skal fagudvalgene, med den specialviden der ligger her kombineret med den viden, vi kan hente ind udefra, meget stærkere på banen. Det er vi godt i gang med.

Grønbogen om energiforsyningsikkerhed i Europa giver et godt overblik over den enorme afhængighed, Europa har nu og vil have i fremtiden af tilførsel af energi udefra, her ikke mindst af olie og gas. Udviklingstendenserne er klare. EU's importbehov for energi vokser de næste 30 år fra 50 pct. til 70 pct. Med hensyn til forsyningerne af olie og naturgas er vi relativt ensidigt afhængige af Rusland, Norge, Mellemøsten og Nordafrika. Mellemøsten er altdominerende både hvad angår olie og naturgas, og Rusland spiller en helt central rolle, når det gælder naturgassen.

Jeg skal ikke indledningsvis trætte med en masse tal, for det gennemgår grønbogen jo ganske detaljeret, og det tidligere energipolitiske udvalg før valget havde jo også lejlighed til sammen med en række eksperter at gennemgå, hvordan det hænger sammen.

Alligevel synes jeg som indledning og oplæg til diskussionen i dag, at det kan være rimeligt at fremhæve den afhængighed, som er på i hvert fald et enkelt område.

Hvis man ser på de kendte oliereserver i dagens verden, så besidder de europæiske lande tilsammen kun 2 pct. Nordamerika 8,1 pct., Sydamerika 8,5 pct., Afrika 7,2 pct., Asien 4 pct., Rusland 6,2 pct. og Mellemøsten 64 pct.

På naturgasområdet er billedet præget af de samme tendenser, men hvor Rusland dog har store reserver.

40 pct. af al olieimport til Europa kommer i dag fra Mellemøsten; afhængigheden vokser de kommende år beroende på de beslutninger, som bliver truffet, og energiforsyningen til Europa handler derfor ikke blot om energipolitik og forsyning isoleret set, men også om miljøpolitik og om udenrigspolitik i bred almindelighed.

Det er altså ikke et isoleret problem for det enkelte land, men for alle landene i fællesskab. Det drejer sig i den sidste ende om de økonomiske udviklingsmuligheder og europæernes beskæftigelse, velstand og velfærd, som er afhængige af energiforsyningen. Vi er i Europa utrolig sårbare på dette punkt.

Energiforsyningsikkerheden handler derfor også om at få skabt fred, stabilitet og demokratiske tilstande i det Mellemøsten, der leverer store dele af vores energiforsyning.

At udviklingen går godt i Rusland, og at samarbejdet mellem EU og Rusland udvikles til et tæt samarbejde, er til gensidig gavn, de sidder jo på enorme naturgasressourcer.

For det tredje handler det også om, at udviklingen i Nordafrika også går godt, udviklingen i middelhavsregionen er således ikke blot et anliggende for de sydeuropæiske lande, men også for os andre oppe i den nordlige del af Europa.

Danmarks energiafhængighed er langt mindre end mange andre europæiske landes, vi har jo olie og naturgas i Nordsøen, der er satset meget på energibesparelser, isolering, vedvarende energi osv., osv., og godt og fornuftigt er det, men næppe nok i længden, for olie- og gaseventyret ventes at klinge af inden for de næste 35 år ud fra den viden, vi har i dag.

Derfor drejer det sig i sidste ende om både at se på forsyningssikkerheden udefra, risikospredning i leverancerne, og også på energibesparelser, vedvarende energis rolle, forbruget på alle områder, udviklingen af nye teknologier og i øvrigt at se det i en sammenhæng med de miljøpolitiske mål, vi har i Kyotoaftalen, og som vi har i EU-regi.

Det er disse afgørende valg, som vi med kommentarer til grønbogen over for Kommissionen skal prøve at påvirke den europæiske energi og forsyningspolitik med. Grønbogen har opstillet et hav af spørgsmål, og når hvidbogen kommer, så følger vi op med en tilsvarende offentlig høring.

Jeg håber, at vi med denne høring i dag kan bidrage til at tage fat på at løse energiforsyningsproblemerne som det fælleseuropæiske problem, det rent faktisk er.

Så endnu engang velkommen, og så lige ganske kort om programmet:

Det vil være sådan, at herefter vil økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen få ordet, og ministeren har det problem, at han har begrænset tid i dag, hvad jeg har accepteret, så I kan tæve mig bagefter, hvis man ikke finder det tilfredsstillende, så er den sat på plads.

Derefter tager vi adm. direktør Torkil Bentzen fra Energi E2, direktør Peter Skak-Iversen, DONG, direktør Søren Krohn fra Vindmølleindustrien, og endelig slutter vi af med Jørgen Henningsen fra Generaldirektoratet for Transport og Energi i Europa-Kommissionen, og vi er meget glade for, at Jørgen Henningsen også har villet tage til Danmark og bidrage til diskussionen.

Når vi har taget runden med oplæg, holder vi en kort kaffepause, og så er det meningen, at partiernes ordførere skal have lejlighed til at sige noget. Jeg vil sige til dem, der er nye i det her, at man selvfølgelig godt kan aflægge et færdigt statement, men man har også lov at kommentere det, der er sagt undervejs, stille spørgsmål og i øvrigt tage det sådan, jeg havde nær sagt, forfra i forhold til diskussionen her.

Det er ikke nødvendigvis, som vi ofte oplever det i Folketingssalen, et på forhånd forberedt oplæg, man skal komme med, det synes jeg er lidt vigtigt. Meningen er, at vi alle sammen skal suge til os og blive klogere.

Så skal det også siges, at der er den ting ved det, at alle, der er inviteret, har ret til at deltage i debatten, for så kunne der jo falde lidt ekstra guldkorn.

Endnu engang velkommen til, og jeg overlader straks ordet til økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen, KF):

Tak for muligheden for at få lov at komme og deltage.

Danmark har fået en ny regering med et fyldigt regeringsgrundlag, der bygger på vækst, velfærd og fornyelse. En rigtig og fremsynet energipolitik er vigtigt for en regering, der lægger vægt på vækst. Her tænker jeg også på energiomkostninger, energiforsyning, som er emnet for høringen her i dag.

En sikker og stabil energiforsyning til rimelige priser er nemlig en nødvendig forudsætning for vækst i vores økonomi. Behovet for koordinering af energipolitikken på tværs af landegrænser er vokset. Isolerede nationale politikker kan ikke længere stå alene, hvis energiforsyningen skal sikres. Den nationale politik må suppleres med en fælles indsats.

Derfor er det en meget væsentlig grønbog, vi skal beskæftige os med i dag. Med grønbogen har Kommissionen leveret en omfattende analyse af den fremtidige forsyningssituation; grønbogen giver samtidig et første samlet bud på en strategi, der kan forbedre den fremtidige forsyningssikkerhed for energi under hensyntagen både til miljø og økonomi.

Jeg må sige, at det er Kommissionen kommet forholdsvis godt fra. Temaerne for de initiativer, der foreslås, er i store træk på linje med den europæiske energipolitik, som regeringen vil arbejde for. Dog er der enkelte områder, hvor vi ikke er enige med Kommissionen, det vil jeg komme tilbage til.

Grønbogen er et diskussionsoplæg, derfor er det hovedlinjerne i strategien, der er værd at hæfte sig ved. Detaljerne i de enkelte forslag må der tages stilling til, efterhånden som vi ser de konkrete forslag til opfølgning.

Kommissionens grønbog fremhæver liberalisering af markederne for energi som et vigtigt element i sikringen af de fremtidige forsyninger. Jeg er helt enig i, at et velfungerende liberaliseret marked er en helt central forudsætning for sikring af de fremtidige forsyninger. Det gælder i EU, det gælder i Danmark. Liberaliseringen vil medvirke til en spredning af forsyningerne, og det vil være en helt central faktor med hensyn til at mindske risikoen ved den fremtidige afhængighed af import.

En anden central konklusion i grønbogen er, at de bedste muligheder for at påvirke den langsigtede forsyningssikkerhed er på efterspørgselssiden. Der er på europæisk plan gode muligheder for at nedsætte behovet for energi ved at satse på

energieffektivisering. Det vil ifølge grønbogen være en af de mest omkostningseffektive måder at nedsætte afhængigheden af importeret energi på.

Effektiviseringer er et område, hvor vi i Danmark har været med helt fremme, når det gælder ny teknologi. Derfor er det også i Danmarks interesse, at der bliver stillet krav om energibesparelser i resten af Europa. Vi har jo afholdt store udgifter til energibesparelser og effektiviseringer, så jeg ser også frem til, at vi nu får bedre konkurrencevilkår, når de øvrige lande kommer med på vognen.

På et velfungerende marked skal prisen på energi afspejle de reelle omkostninger, det gælder også de miljømæssige omkostninger. I Danmark har vi længe taget hensyn til dette og i en årrække haft afgifter på energiforbrug. Men Danmark skal ikke stå alene eller tage nye initiativer på bekostning af vores konkurrenceevne og økonomiske vækst. Vi støtter derfor Kommissionens tanke om, at prisen på energi i alle lande skal afspejle de dokumenterede reelle omkostninger, herunder miljøomkostninger. Sådanne afgifter vil føre til energieffektiviseringer og energibesparelser. Det vil både nedsætte afhængigheden af importeret energi og forbedre den danske konkurrencesituation.

Et andet muligt markedsbaseret instrument er handel med kvoter for drivhusgasemissioner. Her har Kommissionen i efteråret fremsat et direktivforslag. Kvotestyling vil muliggøre, at både effektiviseringer og besparelser foregår, hvor det er billigst.

Regeringen støtter derfor et kvotesystem på europæisk plan. Det gælder om at få økonomisk effektive mekanismer til at opfylde de internationale forpligtelser. Kvotestylingen skal fungere effektivt, og det er derfor nødvendigt, at der opnås enighed om fælles retningslinjer. Det vil regeringen påpege over for Kommissionen.

Transportsektoren er med sin meget ensidige afhængighed af olieprodukter et centralt indsatsområde. Her er vi enige med Kommissionen i, at der er behov for en fælles indsats; økonomiske virkemidler, som vi allerede kender dem i Danmark, er uundgåelige. Hertil kommer, at en hel række nye teknologier er stærkt på vej.

Angående forsyningssikkerheden peger Kommissionen på vedvarende energi. Vi har som bekendt gjort meget i Danmark for at fremme vedvarende energikilder, nu må også de andre lande følge trop ved i højere grad at anvende vedvarende energi. Danske virksomheder har en stor del af markedet for vedvarende energi, og det vil derfor gavne dansk eksport, men vi skal selvfølgelig også tænke på omkostningerne, det handler om at sikre en stabil forsyning til rimelige priser.

I grønbogen argumenterer Kommissionen for, at der er behov for at opretholde medlemslandenes mulighed for at støtte kulproduktion for at opretholde produktionskapaciteten i EU. Der er mange udbydere af kul, og der er rigelige reserver spredt på en række leverandørlande. Derfor afviser vi, at kulstøtten skal forlænges af hensyn til forsyningssikkerheden. Hvis der så i en begrænset periode er behov for at fortsætte støtten af sociale eller regionale hensyn, må vi vurdere støtten på den baggrund. Men til forbedring af forsyningssikkerheden har det ingen effekt.

Et emne, som ikke bliver nævnt i Kommissionens oplæg til energistrategi, er kraft-varme. Her har vi i Danmark haft gode erfaringer med at forbedre brændseffektiviteten ved en omfattende konvertering til kraft-varme. Det er et af de mest omkostningseffektive virkemidler. Derfor opfordrer vi også Kommissionen til at fremsætte et direktivforslag for kraft-varme allerede i år.

På elproduktionsområdet er der to elementer i forsyningssikkerheden. Det ene er sikkerheden for tilstrækkelig brændselsforsyning, og det er den del, der er fokus på i grønbogen. Det andet er sikringen af en tilstrækkelig produktions- og transmissionskapacitet. Vi må aldrig komme i en situation som den, der opstod i Californien, hvor kunderne på skift måtte afskæres fra elforsyningen. Derfor påpeger vi over for Kommissionen, at der i medlemslandene skal være mulighed for at skabe markedsmæssige rammer, som sikrer opretholdelsen af minimumsproduktionskapacitet.

Derfor vil det være en forudsætning for et velfungerende marked, at der er en tilstrækkelig transmissionskapacitet både mellem lande og internt i landene. I grønbogen foreslår Kommissionen, at der etableres en strategisk oliereserve ud over de eksisterende lagre, og at der etableres yderligere gaslagre. Det vil være en dyr løsning, den forbedring af forsyningssikkerheden, der vil kunne opnås. Og det kan ikke retfærdiggøre de omfattende omkostninger, som lagerudvidelserne vil kræve.

Der er dog heller ikke i de foreløbige drøftelser af grønbogen noget, som tyder på, at Kommissionen kan få opbakning til disse forslag i medlemsstaterne. Det vil have en meget bedre effekt på forsyningssikkerheden at sikre nye forsyningsveje og leverandører til det europæiske marked.

En fuld liberalisering af markederne vil være kernen i dette, men der må også sættes på en forbedret dialog med producentlandene. Både nord-syd- og øst-vest-dialogen skal forbedres, men særlig skal der fokus på dialogen med Rusland.

Med hensyn til kernekraft er det sandsynligt, at Kommissionen med udgangspunkt i grønbogen vil tage initiativer til at drøfte kernekraftkapaciteten i EU. Der er stadig så store sikkerheds- og affaldsproblemer ved brug af kernekraft, at det ikke kan betragtes om en bæredygtig løsning for den langsigtede forsyningssikkerhed. Derfor er det min holdning, at der ikke skal tages EU-initiativer til fremme af kernekraft.

Udvikling af traditionelle kernekraftteknologier er heller ikke et område, hvor Fællesskabet skal sætse på at være de førende med hensyn til teknologiudvikling. Ressourcerne til forskning og udvikling kan bruges betydeligt bedre inden for energieffektivisering og vedvarende energi. Her kan EU blive førende inden for ny teknologi og knowhow. Det vil sandsynligvis være langt mere bæredygtigt både for forsyningssikkerheden og for økonomi og eksportmuligheder.

Til sidst vil jeg blot sige, at med de gode hensigter, der ligger i grønbogen, ser jeg gode muligheder for, at der kan skabes en fælles energistrategi for Europa. En strategi på EU-plan kan forbedre den fremtidige forsyningssituation og mindske risikoen ved den fremtidige importafhængighed.

Så kan jeg også sige, at på den måde opnår vi stabile energiforsyninger og vel at mærke til rimelige priser. Med en øget markedsorientering og med bedre og mere fleksible løsninger kan vi sikre en bæredygtig energiforsyning uden at det medfører unødvendige omkostninger. Det er helt centralt for at sikre den fremtidige vækst og velfærd.

Jeg kan sige til forsamlingen, at jeg beklager, at jeg på grund af tidnød ikke har mulighed for at være her i dag, men jeg har sørget for, at jeg er godt dækket ind og får resuméerne tilbage i meget fyldig form, så jeg også i forbindelse med partierne kan få truffet de rigtige beslutninger i den anledning.

Tak for ordet.

Ordstyrer:

Jeg skal til almindelig oplysning sige, at der i lighed med ved tidligere høringer bliver lavet et referat af, hvad der bliver sagt, så man behøver ikke nødvendigvis at nedskrive hver evige eneste detalje. Vi sørger for, at der bliver lavet et referat.

Så vil jeg sige tak til økonomi- og erhvervsministeren, og vi går straks videre i programmet med adm. direktør Torkil Bentzen, Energi E2.

Torkil Bentzen, adm. direktør, Energi E2:

Først af alt tak for invitationen til at være med her i dag. Det er jo et stort og vigtigt emne, vi har på bordet, og jeg vil begrænse mig til elsektoren og måske specielt til forholdene omkring energiproduktion.

Når man lytter til den politiske og almene samfundsdebat omkring elsektoren, kan man få det indtryk, at forventningerne og kravene til den nogenlunde kan beskrives som vist på denne overhead.

Hvis vi ser på retten til at forbruge el, så skal alle have ret til at forbruge den mængde elektrisk energi, de har lyst til. Miljøet skal være godt eller bedre, og forsyningssikkerheden skal være høj. Selv korte afbrud i forsyningen er uacceptable. Desuden skal det være billigt. Nu hørte vi lige ministeren sige, at det skulle være rimeligt, det er ligesom en drejning af det, men almindeligvis så skal det være billigt.

Hvis vi ser specielt på Danmark, så har vi jo ligefrem sikret elforbruget i loven omkring forsyningspligtselskaber. Selskaberne har simpelthen pligt til at levere el i de mængder, der måtte være behov for, og i præamblen til elreformen står der allerforrest, at formålet med det hele er at sikre billigt el. Vi har nu hørt en drejning til rimelig pris.

Men det er, tror jeg, det billede, der hersker generelt, og grønbogen forsøger så at foretage en fremskrivning af det her. Hvordan udvikler det her sig, hvis vi ikke ændrer udviklingstakten radikalt?

På det næste billede har jeg forsøgt at samle nogle af grønbogens tal for perioden 2000-2020, og det er for EU30, altså inklusive de lande, der forventes efter udvidelsen.

Det vil sige, at grønbogens tal ikke er helt konsistente; når man begynder at sidde og lægge tingene sammen, så hænger modellerne ikke sådan helt sammen, men tendensen er tydelig nok.

Ser vi på elforbruget, så stiger det med 25-35 pct., og det til trods for at man har indregnet en effektivisering af energiforbruget. Går vi ned og kigger på miljøet hernede på planchen, så kører det jo helt forkert. CO₂-udslippet stiger med 20 pct. frem til 2020, på trods af at gas er introduceret i store mængder i denne her model, og Kyoto siger jo, at vi i 2010 skulle være kommet ned med 8 pct., så her kører det i hvert fald helt anderledes.

Med hensyn til forsyningssikkerheden kan man også sige, at den vil blive forringet, og den vil blive forringet - som ministeren var inde på - med hensyn til energiafhængigheden udefra, idet vi skal importere energi. Her vises tallene for elområdet, og det fremgår, at afhængigheden på elområdet stiger fra 36 pct.s afhængighed til 51 pct.s afhængighed. Det er der i og for sig ikke noget slemt i, vi importerer jo mange ting udefra. Biler og olie, her vi jo f.eks. alle sammen i udlandet - ja, det gør EU jo ikke - men i og for sig er problemet ikke, at vi bliver afhængige, problemet er, at vi er afhængige af nogle lande, som vi normalt betragter som ustabile.

Kigger vi på effektsituationen, er det sådan, at vi har ca. 600 GWe eller 600.000 MWe produktions- og transmissionskapacitet i disse lande i dag. Til sammenligning har vi i Danmark ca. 10. På grund af forbrugsvæksten skal vi op på mindst 800 GWe, altså 200 GWe mere, men den flåde af kraftværker, vi har, er ved at blive gammel. Der er ikke blevet investeret i den. I mange år har udbygningen været lav, og selv når man kigger 20 år frem med normal kapacitet, sker der altså en forældelse. Samtidig stiller vi større miljøkrav, og det gør, at vi får yderligere forældelse i det her.

Derfor er det et meget konservativt skøn, når man siger, at bare halvdelen af den kapacitet skal udskiftes, altså 300 som man siger i grønbogen. De 200 plus de 300 er 500 GWe, og det tror jeg er helt klart i underkanten. Hvis vi forestiller os et Europa her, så skal vi altså bygge lige så meget effekt, som vi har i hele Europa på nuværende tidspunkt, og det skal vi have bygget i løbet af de næste 20 år. Og når man ser på aring, hvor lang tid det tager at få bygget nyt - der gik 10 år, fra vi begyndte på Avedøre 2, til vi nu kan begynde at tænde for knappen - så er det altså nogle store problemstillinger her, der skal adresseres.

Man siger også i grønbogen, at prisen stiger. Man er ikke specielt specifik på det her område, men prisen kommer til at stige. Det er klart, at med trykket på miljøet, trykket på brændselssiden, trykket på forsyningsiden, så stiger omkostningerne, eksklusive afgifter. Det kan man være ret sikker på. Så er spørgsmålet, og det er jo et rent politisk spørgsmål, hvordan den byrde skal fordeles ud i samfundet? Størstedelen af den elpris, vi betaler i Danmark, er jo afgifter, så det kan være, at man skal se på afgifter og andre ting.

Men sådan er billedet, og jeg er ret enig i, at det billede, som grønbogen tegner, er nogenlunde rimeligt, og det ligger jo langt væk fra de forventninger, jeg viste allerførst.

Til næste billede. Hvad skal der så gøres? Det er jo det helt store spørgsmål, som vi skal diskutere her og i Europa: Hvad skal der til, og hvordan vil vi have det?

Jeg synes, det vil være godt, at man stadig væk har et frit elforbrug, at man ikke skal til at have rationeringsordninger og den slags ting, men besparelser og det, som ministeren allerede har nævnt, bliver vigtigt.

Med hensyn til miljøet, så er vi jo på vej til at skrive under på Kyotoprotokollen. Den bliver juridisk bindende. Nu kender vi ikke strafafgifterne endnu, men Kyoto er minimum, og så må vi ind at have kvoter på. Hvis det skal styres, tror vi, at man skal have kvoter på, men de skal være omsættelige, så pengene og investeringerne flyder derhen, hvor de gør størst nytte.

VE-markedet. Vi skal have væsentlige mængder af vedvarende energi, og hvis ikke vedvarende energi bliver behandlet under markedsmæssige mekanismer, så får vi efter min opfattelse en skrækkelig og ustyrbar cocktail af subsidieordninger og markedsmekanismer. Derfor må vi - selv om der er modstand i EU mod det her, fordi der ikke er så meget vedvarende energi i EU, som vi har her - ind på markedsmæssige ordninger på VE-området.

Forsyningssikkerheden må også være høj. Vi kan ikke have et moderne samfund, hvor man ikke kan stole på el, så det er også et aksiom. Tabet på bruttonationalproduktet er alt for stort, hvis man ikke kan stole på elforsyningen. Også her med de store tal, jeg viste før, er det vigtigt, at der er en markedsmæssighed i det her. Vi ser rundt omkring en tilbøjelighed til tilbagefald til planøkonomisk styring osv., men det tror jeg altså også ender galt. Man må konkurrere på det her, og vi tror også helt bestemt, at der kan findes løsninger på det.

Så skal vi bruge alle de brændsler, der er til rådighed, selvfølgelig helst dem, der ikke belaster miljøet, men vi kommer også til at anvende kul, og en intelligent anvendelse af kul er jo også god. Hvis man kan brænde kul af med dobbelt så stor virkningsgrad, som man ellers har gjort, så har man altså reduceret CO₂-udslippet til det halve.

Kernekraften kommer man nok heller ikke uden om. Jeg tror i modsætning til ministeren, at vi er nødt til at have lagre af forskellig art, ikke for at styre prisplejen, men simpelt hen for forsyningssikkerhedens skyld, når man tænker på, hvad der kan ske af politisk ustabilitet og terrorhændelser.

Next: Jeg vil gerne lige påpege et par enkelte ting. Gasudbygning er utrolig centralt i hele denne her fremskrivning. Vi må have en meget stor anvendelse af gas, og der er altså en vigtig sammenhæng mellem gasudbygning og elpris, som jeg kort vil illustrere her:

På den vandrette akse har vi prisen på naturgas, og på den lodrette akse har vi prisen på el, som jo afgøres på det fri marked. Når elprisen er høj og gasprisen er lav, er vi oppe i det grønne felt. Så kan det betale sig at udbygge kapacitet. Så er der økonomisk begrundelse for det. Nede i det røde felt, hvor elprisen er lav og gasprisen høj, kan det ikke betale sig, og så bliver der ikke bygget. Derfor bliver der ikke bygget lige i øjeblikket.

Ser vi på forholdene i dag, har jeg kigget her på en 400 MWe combined cycle gasfyret enhed, som kunne være en typisk grundlastenhed i fremtidens Europa. Så har vi kigget på DONG's tariffer for storforbrug af gas, som sådan et værk er, og den koster i dag 1,46 kr. Hvis jeg har regnet galt, er der sikkert nogle, der kan korrigere mig. Så kan vi gå hen og se: Hvad skal elprisen være for det? Den skal altså op på 31 øre i engr osleddet, og så kan vi gå ned og se her: Hvad har vi fået på Sjælland i gennemsnit i år 2001? Vi har fået 17,5 øre.

Det vil sige, at for at det kan betale sig at bygge ud med gas, skal elprisen næsten fordobles. Det skal man bare være klar over. Det var en af de pile, jeg havde, der sagde, at elprisen går opad, hvis vi skal det her. Det viser også nødvendigheden af, at gassen bliver liberaliseret. Her er el jo meget langt foran i liberaliseringen, men det er vigtigt, at vi også får en reel liberalisering af gassen.

Et kort ord om den vedvarende energi, som er vigtig, og som vi skal have meget af. Det her er bare et kvalitativt billede. Hvis vi har andelen af V-energi i systemet fra 0 og op til 50 pct. og vi siger, at elprisen er 100 uden nogen vedvarende energi overhovedet, så stiger elprisen jo, jo mere vedvarende vi kommer ind, for vi har desværre ikke nogen økonomiske VE-metoder endnu, men det kan vi håbe på kommer. Så der stiger den med den blå kurve deroppe. Så stiger prisen.

Men der sker mere end det, når vi får meget V-energi, for når vi får meget V-energi ind, kan vi ikke regne med, at den er der. Det vil sige, at vi skal have back up-systemer, som kan lave energi, når VE-systemet ikke kan. Så det øger omkostningerne.

Derudover skal nettet have en anden struktur, for energien skal kunne strømme indad i de her ting. Det løfter også prisen. Tilmed kan V-energien komme til at fortrænge andre gode ting som f.eks. kraft-varme, og vi kan direkte få eloverløb. Det har vi jo fået i Jylland nu, hvor vi har så stor en andel af V-energi, at det også koster. Så det, der sker, er, at jo mere VE vi putter ind, desto voldsommere kommer prisen på VE til at stige. Men vi skal have den alligevel. Vi skal bare være klar over, at de her mekanismer er der.

Til sidst, hvis jeg skal sammenfatte det her kort, vil jeg sige, at grønbogen klart viser, at vi er på farlig kurs på energiområdet, og at der er behov for tiltag. Jeg tror, at det drejer sig om mere liberalisering, og specielt på gasområdet er det vigtigt, at det kommer i fart. Vi skal have harmoniseret branchestrukturen. Vi har en uheldig udvikling, der er på vej, med store integrerede selskaber, der spænder fra gas og helt ud til slutforbrugere på el og gas, kvæler markedet og markedsmekanismerne. De strukturer må der ryddes op i, og det skal ske fælles for EU. Harmoniseringen af afgifter må også være fælles, og så er det meget vigtigt, at der kommer en konkurrencelovgivning, som kan anvendes til at styre det her. Der tror jeg, vi trænger til en alvorlig skærpelse.

Ordstyrer:

Tak for det. Du holdt tiden fint.

Det næste oplæg er fra direktør Peter Skak-Iversen fra DONG.

Peter Skak-Iversen, DONG:

Tak for invitationen. Jeg er glad for at kunne komme med et indlæg her, der præsenterer nogle af de synspunkter, vi i DONG har med hensyn til grønbogen. Jeg har lige for en halv time siden indgået et samarbejde med elsektoren, som vil hjælpe mig med at lægge nogle plancher på, for jeg var ikke klar over, at man ikke selv kunne ordne det. Men jeg håber, at du finder ud af det, Hans.

DONG er jo både olie og gas, men jeg vil sådan set fokusere på gas, og det har at gøre med, som det allerede har været nævnt, at gassen vil få en stigende rolle at spille i EU, og at det er dér, man politisk og i selskaberne kan gøre en forskel med hensyn til forsyningssikkerheden. Med olie ligger landet noget anderledes, så det vil jeg sådan set springe hen over.

EU's importafhængighed af gas er stor. Der er allerede en 50 pct.s importafhængighed, og den er stærkt stigende. Her har vi så den danske situation, og den er lidt anderledes. Jeg vil i øvrigt i mit indlæg koncentrere mig lidt om situationen set fra et dansk perspektiv.

Her er eksporten til Tyskland og eksporten til Sverige tegnet op med grønt i bunden, og med rødt er vist det danske marked. Så er der vist de kontrakter, vi p.t. har med producenterne, og billedet viser, at der stort set er forsyning i hvert fald på kontraktniveau indtil ca. 10 år fra nu. Men derefter vil vi jo komme i den samme situation, som de fleste andre EU-lande er i, nemlig at der vil komme en stigende importafhængighed. Men i udgangspunktet er vi altså stadig noget bedre stillet.

Hvis man ser på, hvilke elementer der indgår i forsyningssikkerhed på naturgas, har jeg delt det op her i tre ting. Der er produktion og reserver. Så skal man have transporteret det derhen, hvor det skal bruges, og så skal det være muligt at indgå handler. Der skal være et system, så man kan handle med naturgassen i systemet.

Hvis vi tager den første og ser på reserverne, så har det været fremme. Der er sådan set rigeligt med reserver i regionen, hvis vi siger, at regionen omfatter det kort dér. Det har jo allerede været fremme, at skal der væsentlig nye mængder naturgas til EU, så hedder det lidt Norge, men langt mest Rusland, som har verdens største gasreserver. Der er så lige det problem, at de desværre ligger meget langt væk og i no gle utilgængelige egne. Det fremgår også af grønbogen, at skal man have væsentlig nye mængder gas til det europæiske marked, er det ikke sikkert, at det bliver så billigt, som man kunne ønske sig. Man forudser i grønbogen en prisstigning på omkring 20 pct. over de næste 10 år. Det er altså, fordi der er 3.000-4.000 km hen til reserverne. Reserverne er der, men der skal jo også være et system, der binder det op.

Hvis vi ser på transportsystemet og på vores eget land, så ser det lidt mere tyndbenet ud. Vi er sådan set lidt af en blindtarm på det europæiske gassystem. Vi har én forbindelse til Tyskland. Den er 100 pct. udnyttet af eksporten til Tyskland. Den situation er ikke gunstig, når vi ser det i et langsigtet forsyningssikkerhedsperspektiv, og i øvrigt heller ikke, når vi - hvad vi klart går ind for - skal have et konkurrencepræget gasmarked med flere leverandører. Så den struktur er ikke hensigtsmæssig.

De beslutninger, vi regner med at skulle tage her i foråret, drejer sig om, at vi bliver bundet fornuftigt op til det europæiske system, og vi kigger både på en forbindelse mod øst og en mod vest.

Den mod øst, som hedder Baltic Pipe, kan jo selvfølgelig på sigt give mulighed for leverancer fra Rusland, men det ligger også i konceptet, at nordmændene har muligheden for at slutte sig til det system og bruge den ledning også til eksport af norsk gas til Polen, for der er nemlig også indgået en aftale mellem nordmændene og polakkerne om eksport af gas til Polen. Så får vi den etableret, får vi måske ikke bare forbindelsen til de russiske reserver, men også til de norske, som bliver bundet op på det danske system.

Så er der ledningen mod vest til England. Den har en helt anden funktion. England har i dag det eneste likvide gasmarked i EU, og når vi kommer i en situation, hvor konkurrencen kommer ind, vil vi selvfølgelig miste kunder. Det ligger i hele konceptet. En markedsandel på 100 pct. står ikke til at holde i et liberaliseret marked. Dér er en forbindelse til det engelske marked meget værdifuld, for der kan man sælge gassen til den eksisterende markedspris. Så det giver den fleksibilitet, og det giver også en anden fleksibilitet, hvilket jo selvfølgelig er, at det giver en prismæssig udjævning og et tjek på priserne, fordi gassen vil strømme den vej i et sådant system, hvor prisen er højest. Det siger sig selv.

Hvis vi går til handelsdelen, har det været fremme, at for ikke mindre end et par år siden var det jo et monopolmarked. Der var en ret til at forsyne det danske marked, som vi havde, og så var der selvfølgelig også en pligt til at sørge for, at forsyningssikkerheden var i orden, og det er løst ved lagre for at klare de korte udsving og ved langsigtede købsaftaler for at klare det langsigtede problem.

Efter liberaliseringen og i et konkurrencemarked er sagen ikke helt så indlysende. Det vil jo givetvis være sådan, at man ikke fra starten har det perfekt fungerende marked, for det skal jo nok sørge for forsyningssikkerheden, men der bliver en rolle at se på for myndighederne. Den vil jeg ikke gennemgå i detaljer. Det er sådan set vores bud på, hvilke roller der kunne være at spille for myndighederne i de forskellige elementer. Det har allerede været nævnt - hvis vi tager produktionen øverst - at dialogen med især Rusland vil være meget vigtig her.

Når det drejer sig om transportsystemerne, er det vigtigt, at man får nogle reguleringsregimer, fordi prisen for at transportere i systemerne vil blive reguleret af myndighederne, men de bliver reguleret på en sådan måde, så det stadig

vil være attraktivt at bygge nye ledninger. For bliver det ikke bygget, og så kan man få sådan en situation, som man f.eks. har haft i Californien som allerede nævnt.

Desuden skal man have en effektiv netadgang. Det er klart også en myndighedsopgave, og her har jeg forsøgt at dele det op mellem, hvad jeg mener, at der burde være nationalt og EU, men det kan der sikkert være flere meninger om.

Kommer det til handelen, har EU accepteret, at skal man have mere gas frem fra især Rusland, bliver det nok stadig væk lange købsaftaler. Det er den eneste måde at dele risikoen mellem sælger og køber på, når der er tale om nogle så voldsomme investeringer.

Så vil jeg lige gøre en bemærkning om prisstabilitet, for det fremgår flere steder i grønbogen. Hvis man vil have et markedsbaseret system, skal man altså passe meget på med at gribe ind i priserne og regulere f.eks. engrospriserne på gas. Det, man får ud af det, er jo simpelt hen, at der ikke kommer de fornødne investeringer, og udbud og efterspørgsel kommer ikke til at passe.

Men det er ikke det samme som, at kunderne ikke kan få faste priser. Det kan de godt. Vi tilbyder og har gennem det sidste halve år tilbudt erhvervskunder, at de kan købe gas til fast pris, og det er der faktisk temmelig mange, der allerede har benyttet sig af. Det kan man godt lave, men engrosprisen skal man nok ikke regulere på.

Til sidst noget om vores egen rolle i sådan en forsyningssikkerhedssammenhæng. Vi arbejder også på, om vi kan få øget gasproduktionen. Det har vi jo fået bedre muligheder for, efter at vi har fået mulighed for at gå ud i hele Nordsøen, og finder vi noget gas i løbet af de næste 2-3 år, passer det meget godt, at det er klar til en markedsføring om ca. 10 år. Der er det ligesom i elsektoren; der er nogle lange perioder.

Når det drejer sig om transport og lager, har jeg vist allerede nævnt, hvad opgaven må være, nemlig at sikre en integration med det europæiske system.

Når det drejer sig om handel, kommer vi ind på det mere strukturelle spørgsmål. Vi lægger til grund, at der i løbet af få år ikke er noget, der hedder et dansk gasmarked. Der er noget, der hedder et europæisk gasmarked, et EU-gasmarked, og i den sammenhæng er jo både vi og alle andre danske aktører ganske små, så en vis konsolidering af den fragmenterede danske gassektor og energisektor vil være noget af det, som vi vil arbejde på. Der er simpelt hen, når man taler om kundehåndtering, tale om nogle stordriftsfordele, som større selskaber har, plus det forhold, som jeg allerede har været inde på, at sektoren i det hele taget er voldsomt kapitalkrævende, og det kræver altså en vis kritisk masse.

Men konklusionen på forsyningssikkerheden for gas er altså således, at vi har en gunstig situation de næste ca. 10 år, og hvis vi får en passende integration med det europæiske net og nogle gunstige rammer for samhandel i EU, så mener jeg faktisk, at vi kan være i en ganske komfortabel situation i de næste 20-30 år. Men priserne vil nok ikke blive lavere. Det må jeg nok slå fast.

Ordstyrer:

Tak for det.

Så skal vi over til et hjørne af den vedvarende energi, som er ret stort, nemlig vindmølleindustrien, og det er direktør Søren Krohn.

Søren Krohn, direktør, Vindmølleindustrien:

Tak for invitationen til debatten om Europas fremtidige forsyningssikkerhed.

Både den danske vindkraftindustri og den europæiske vindkraftforening, EWEA, finder det påkrævet, at vi får denne her debat om, hvordan man mindsker energifafhængigheden af tredjelande. De udfordringer kræver både en langsigtet planlægning og umiddelbar handling, hvis problemerne skal kunne løses.

Med hensyn til langsigtet planlægning står vi flot i Danmark. Med »Energiplan 2010« og »Energi 21« har vi næsten en model, som andre europæiske lande i høj grad kan misunde os.

Ud over problemet med forsyningssikkerheden skal EU, som ministeren også bemærkede, tage hensyn til Traktatens andre målsætninger. Det gælder den bæredygtige udvikling, en opfyldelse af Kyoto-protokollens mål, og endelig er der målsætningerne om vækst og beskæftigelse og teknologisk udvikling.

Det er faktisk kun de vedvarende energikilder, som egentlig har positiv effekt på alle de områder. Derfor er det jo ikke så underligt, at jeg kommer og siger, at den vedvarende energi er en central løsning. Min pointe er, at den vedvarende

energi nok er den eneste langtidsholdbare løsning til både at mindske importafhængigheden for brændsler og opfylde miljømålene.

Der vil jeg gerne fremhæve EU-direktivet om el fra vedvarende energi, som netop er blevet vedtaget med en solid dansk støtte. Det er et meget vigtigt værktøj, sådan som vi ser det, for at komme videre i retning af både at opfylde Kyoto-målene og målene om forsyningssikkerhed.

Som ministeren også nævnte, er det klart, at vi også i industrien ser det som en sidegevinst, at der er nogle erhvervspolitiske fordele ved Danmarks stærke placering på området for vedvarende energi og selvfølgelig for vindkraft i særdeleshed; det er naturligvis ikke noget, vi beklager.

Jeg vil godt i den forbindelse fremhæve betydningen af det danske havmølleprogram. Vi har nemlig lige afsluttet en stor europæisk konference om offshore-vindkraft, der havde over 1.000 deltagere fra hele Europa, og her var det klart, at den danske ekspertise fra både industrien, rådgiverne og den danske elsektor var i centrum. Den demonstrationsvirkning, som kommer fra havmølleprogrammet, er potentielt guld værd, ikke bare for vindmølleindustrien, men faktisk for det danske samfund.

Grønbogen indeholder efter vores opfattelse mange udmærkede analyser, også med hensyn til vedvarende energi og vindkraft, men desværre bruger grønbogen ikke analyserne til at nå frem til sine konklusioner. De fleste af de analyser er gemt væk i grønbogens tekniske dokumenter.

Så vi ser det overordnede problem med grønbogen sådan, at man stort set vælger at ignorere udbudssiden af forsyningssikkerhedsproblemet, og at man alene fokuserer på efterspørgselsiden, dvs. energieffektivisering og besparelser.

Vi synes ikke, at der i grønbogen er en begrundelse for at fravælge udbudssiden. Grønbogen siger faktisk som konklusion på del 2, det står på side 81 i den danske udgave, at hvis udbuddet skal påvirkes, kræver det en betydelig satsning på den vedvarende energi.

Vi er enige i, at de vedvarende energikilder er den eneste mulighed for at løse udbudssiden af forsyningssikkerhedsproblemet i Europa, men vi er selvfølgelig også enige i, at der skal gøres en indsats med hensyn til energibesparelser og effektivisering. Men vi undrer os altså over, at Kommissionen uden nogen form for argumentation vælger at fraskrive sig de muligheder, der ligger på udbudssiden, og vi finder det yderligere besynderligt, at man, efter at man har afskrevet udbudssiden i del 3, som beskriver Kommissionens bud på en energistrategi, vælger at advokere kraftigt for udnyttelse af og forskning i atomkraft. Vi tror, der findes mindre risikable muligheder på udbudssiden, der samtidig nok har en større folkelig og politisk opbakning.

Nogle af de muligheder, f.eks. vindkraft og biomasse, og de muligheder, der endnu er for at udbygge mindre vandkraftanlæg i resten af Europa, ja, de er faktisk billigere end atomkraft.

Med hensyn til kulkraften og andre fossile brændsler vil jeg sige, at på det europæiske elmarked giver det ikke så meget mening for øjeblikket at diskutere forskellige teknologiers konkurrencedygtighed. Man kan diskutere, om en bestemt teknologi kan klare sig på et marked, som er gennemsyret af markedsfejl og konkurrenceforvridning.

Vi er enige i grønbogens konklusion om, at mere harmoniserede skatter på energiprodukter, som ministeren også nævnte, kan være med til at mindske konkurrenceforvridningen mellem de forskellige teknologier, og vi finder selvfølgelig, det ville være udmærket, hvis man kunne komme videre ad den vej, men den hidtidige erfaring tyder jo ikke særlig meget på det.

Lavere elpriser kommer i sidste ende ikke forbrugerne til gode, hvis de medfører højere samfundsøkonomiske omkostninger. Skatterne på kul og naturgas er i forvejen meget lave i EU og afspejler langt fra de miljømæssige omkostninger ved energiproduktion.

Grønbogen erkender faktisk også, at både vindkraft, biomasse, små vandkraftværker og selv geotermisk energi er væsentligt billigere end kulkraft, hvis de miljømæssige omkostninger bliver medregnet. Den nævner også, at kulkraft er næsten dobbelt så dyr som vindkraft og biomasse, hvis miljøomkostningerne medregnes. Igen er disse interessante oplysninger gemt godt af vejen i det tekniske dokument, og det finder vi selvfølgelig beklageligt.

Om forsyningssikkerhed, beskæftigelse og eksport vil jeg til sidst sige, at ud fra et snævert elmarkedssynspunkt ser de vedvarende energikilder muligvis ud som en dyrere løsning, men de er det ikke set fra et samfundsøkonomisk synspunkt.

Jeg tror i øvrigt godt lige, vi kan tænde overheadprojektoren. Jeg har en enkelt til sidst. Det er lige sådan en kommentar til et af de foregående indlæg. Lad os se på det.

Ja, ud fra et snævert elmarkedssynspunkt kunne de vedvarende energikilder godt se dyrere ud, men vi mener altså ikke, de er det, når man ser på det med samfundsøkonomiske briller.

En større udbredelse og udvikling af vedvarende energi kan være både økonomisk og miljømæssigt til fordel for EU. Vi mener, det vil bidrage positivt til Europas forsyningssikkerhed og skabe beskæftigelse og øge eksportindtægterne.

Det, at man har en fremtidsorienteret teknologiudvikling, er noget, som jeg ved, vores kolleger fra USA i særdeleshed misunder os. De føler for øjeblikket, at de bliver kørt bagud på grund af den nuværende amerikanske regerings politik.

Vi synes totalt set, at der mangler en del visioner i grønbogen. Vi synes, at den ikke skelner tilstrækkeligt mellem de forskellige vedvarende energiteknologier. Vi mener, at grønbogens anbefalinger burde afspejle, at der allerede i dag er vedvarende energikilder som f.eks. vindkraft og biomasse, der under rimelige markedsvilkår, som tager hensyn til forureningen, kan konkurrere med konventionelle energikilder.

Vindkraft kan selvfølgelig ikke løse hele Europas forsyningssikkerhedsproblem, men vindkraften er et eksempel på, at der ikke behøver at være en modsætning mellem økonomisk vækst og et bedre miljø.

Kommissionens grønbog om forsyningssikkerhed synes vi altså mangler visioner, og vi synes, at det er tvivlsomt, om Europa alene kan spare og effektivisere sig ud af sit voksende forsyningssikkerhedsproblem, sådan som grønbogen anbefaler. Vi mener ikke, at der er tekniske, økonomiske eller ressourcemæssige hindringer for, at EU kan producere en langt større del af Unionens energiforbrug med vedvarende energi, så det mål på 40.000 MWe, der oprindeligt var i hvidbogen om vedvarende energi, har Europa-Kommissionen da også i mellemtiden hævet til 60.000 MWe vindkraft i år 2010, og det er med den nuværende produktionskapacitet ikke noget umuligt problem at dække.

Men EU er nødt til at gøre op med en traditionel tankegang og se ud over de fossile brændsler, som er kernen i det nuværende og fremtidige forsyningssikkerhedsproblem.

Jeg vil lige sige, at det indlæg her ligger uden for døren - det lå der desværre ikke ved seancens start - og vi har også et indlæg fra den europæiske vindkraftforening, som går meget mere i dybden med spørgsmålet.

Så vil jeg godt lige som en kommentar til indlægget fra Torkil Bentzen, som påpegede noget om behovet for back up-kapacitet, sige, at det ikke nødvendigvis er de samme problemer, man har på nationalt og på europæisk plan.

Denne her kurve viser noget om, hvordan korrelationen, som det hedder statistisk, er mellem produktionen fra vindkraftanlæg, når de står tæt sammen, og når de står langt fra hinanden. Hvis vi kigger på den vandrette akse, har vi Danmark. Det er en hel masse timeværdier fra vindkraftanlæg placeret med en afstand på op til 4.500 km, og man kan se, at kommer man ud på afstande på en 1.500-2.000 km, er der overhovedet ingen korrelation mellem produktionen fra forskellige anlæg. Det vil sige, at når det blæser ét sted, så er det vindstille et andet og omvendt.

Vi ser selvfølgelig, hvis vi kommer over under danske forhold alene, at der i højere grad er en samvariation, selv om det i øvrigt også i Danmark er karakteristisk, at når det blæser ét sted, er det vindstille et andet.

Men det er klart, at en spredning af vindkraft over et meget stort område og selvfølgelig på lang sigt også i øst-vestlig retning ind i de kommende medlemslande, hvor lavtrykkene tilfældigvis vandrer i den retning over forskellige tidszoner, vil være en gavnlig udvikling for vindkraften.

En anden kommentar, som jeg også er enig i, som det blev fremhævet tidligere, er, at det her kræver noget på transmissionsnettene. Og hvis man skal have en rigtig visionær fremlægning af det, ja, så kunne man diskutere mulighederne med havvindkraft. Man kan teoretisk set dække Europas elforbrug flere gange med de offshore-ressourcer, vi har i området, men det er klart, at en stor og langsigtet tankegang i den her retning kræver en europæisk vision af en kaliber som »Energi 21«. Det er der altså europæere der også tænker over, vil jeg bare nævne, men visionerne i det her synes jeg bliver endnu mere interessante, når vi tager dem på europæisk plan end på isoleret dansk plan.

Ordstyrer:

Tak for det. Så skal jeg lige sige, at vi jo har fået et skifte, fordi ministeren er gået, og bare lige sådan for en god ordens skyld, ikke kun af hensyn til forsamlingen, men også af hensyn til dig, skal jeg sige, at Hans Jørgen Koch, som er ministerråd ved repræsentationen i Bruxelles, er den, der dækker fronten ind, også når vi kommer til debatten efterfølgende. Jeg beklager, at vi ikke har et skilt her, men det er et led i kommunikationen eller mangel på samme.

Så tager vi det sidste indlæg her inden kaffepausen, og det er Jørgen Henningsen, der er chefrådgiver i EU-Kommissionen for transport og energi.

Jørgen Henningsen, DG Energi og Transport, Kommissionen:

Jeg tror, det var en tidligere dansk statsminister, der engang lancerede sloganet »det er dejligt at være dansker«. Det er et slogan, man med sindsro kan bruge, når man som dansker arbejder i Kommissionens Generaldirektorat for Energi og Transport, for det er jo sådan, at Kommissionens energipolitik over en ganske lang årrække, også før grønbogen, i meget høj grad har været parallelt kørende med den danske energipolitik, det gælder både energibesparelsesområdet og med hensyn til de vedvarende energikilder. Så jeg vil godt starte med at sige, at det er en særlig fornøjelse at komme fra Kommissionen her i dag og tale om energipolitik i en dansk sammenhæng.

Grønbogen om forsyningssikkerhed kom som bekendt i slutningen af 2000. Det var kort efter, at det, nogle har kaldt den tredje oliekrise, havde toppet - det var den, som i pressen blev præsenteret som en tredobling af oliepriserne. Vi, der har beskæftiget os med området noget længere, trak lidt på smilebåndet og sagde, at når det skabte så stort postyr, var det jo i virkeligheden kun, fordi oliepriserne havde været så urimelig lave i en periode i midten af 1990'erne.

Det er et standpunkt, som jeg i virkeligheden godt vil holde fast ved. Da vi i begyndelsen af 1990'erne vurderede en CO₂-energiafgift i Kommissionen, var vores vurdering, at ved årtusindskiftet eller århundredskiftet kunne man se frem til en oliepris af størrelsesordenen 25 dollar pr. barrel - vi regnede ikke i euro dengang - og der kan man jo sige, at hvis man sammenligner med det, som dengang blev betragtet som et ædrueligt skøn, så er oliepriserne stadig væk lave. De var faktisk ikke engang inflationen taget i betragtning særlig høje, da alt postyret med lastvognschaufførerne udspillede sig i slutningen af 2000.

Grønbogen er i dag i Kommissionen i meget høj grad betragtet som det øjeblikkelige energipolitiske oplæg i sin helhed. Kommissionens eller EU's energipolitik har jo i mange år hvilet på tre piller: billig energi, effektivitet i selve energisektoren som den ene, forsyningssikkerhed som den anden og miljøhensyn som det tredje. Og det, man vel i nogen grad kan sige, er, at Kommissionen nok føler, den i høj grad med liberaliseringsdirektiverne har afviklet prisspørgsmålet - der er stadig væk en del slagsmål tilbage om at få gennemført det og få ført både de eksisterende direktiver og den fuldstændige liberalisering ud i livet - men det tror jeg at de fleste først og fremmest betragter som et spørgsmål om tid. Jeg fornemmede da også på Peter Skak Iversens indlæg i dag, at det ikke er noget, som reelt er til debat.

Jeg har ikke i sinde at prøve at give en præsentation af grønbogen. Det ville også være lidt absurd, hvis jeg prøvede at gøre det på det her tidspunkt i debatten, hvor adskillige jo har kommenteret de ting, de har fundet væsentlige, men jeg vil godt trække et par enkelte punkter frem.

Før jeg hørte indlæggene, har jeg skrevet her på min seddel: Første prioritet: Effektiv energiudnyttelse og energibesparelser. Nu hører jeg Søren Krohn sige, at det er der alt for meget af, og andre har måske i højere grad trukket lidt i den anden retning.

Jeg vil godt sige, at siden grønbogen er publiceret, har energieffektivitet og energibesparelser været den del af grønbogens forslag, som Kommissionen har beskæftiget sig mest med, det gælder bygningsområdet, og det har været gældende for transportområdet, og i vores arbejdsprogram i Generaldirektoratet for indeværende år er der både kraftvarme på programmet, der er et rammedirektiv om bedre energieffektivitet i apparater spændende fra vaskemaskiner til elmotorer og meget andet. Og der er et forslag, som i virkeligheden bygger på inspiration fra Europa-Parlamentet, bl.a. fra svenskeren Anders Wijkman, som er kommet med et forslag om, at nu skal EU ligesom på det økonomiske område opbygge et energiintelligent Europa, som både på forsyningssiden, på omsætningssiden og på forbrugssiden i så høj grad som overhovedet muligt udnytter eksisterende teknologi og udvikler ny teknologi. Så den side er der i virkeligheden i meget høj grad taget højde for.

På forsyningssiden - og jeg mener ikke, det er rigtigt at sige, at EU-dokumenter eller grønbogen ignorerer forsyningssiden - må man sige, at vedvarende energi er fortsat prioriteret, men det, man samtidig kan sige, er, at Kommissionen tidligere har udsendt en række dokumenter, som har prioriteret det. Grønbogen trækker ikke noget fra på det område, og forslaget om vedvarende energi i elforsyningen er da også et udmærket eksempel på, at det er noget, vi følger meget aktivt op på.

Vi har her i efteråret fremlagt et forslag på vedvarende energi-området, som har at gøre med biobrændsler - der er stadig væk meget diskussion om, hvorvidt omkostningerne ved biobrændsler i forhold til konventionelle brændsler er for høje - men i hvert fald har Kommissionen nu fremlagt et forslag, som gør det muligt at få den nødvendige debat mellem medlemslandene. Oven i det har vi udsendt en communication, som det hedder, et forhandlingsoplæg, om andre alternative motorbrændstoffer; det har især at gøre med det forhold, at transportsektoren i så høj grad er olieafhængig, og det betragtes af de fleste - og jeg er helt enig i det - som det mest sårbare af energiforsyningsområderne.

Vi mener bestemt, at der skulle være mulighed for at erstatte en betragtelig del af motorbrændstoffet, dels med naturgas og på længere sigt med brint, så forsyningssikkerheden er der bestemt, og jeg mener også, at grønbogen med rette gør et ganske stort nummer ud af at se på gasforsyningssikkerheden.

Det er ganske givet, at uanset om vi skrider eller ej fra Kommissionens side, så vil gasforbruget i de kommende år stige i Europa, det vil ske af rent nationale initiativer, og det vil ske på grund af behovet for reduceret CO₂-udslip på grund af klimapolitikken, så det er nødvendigt, at nogen tager sig af aspektet omkring forsyningssikkerhed på gasområdet. Det vil være nogle bekendt, at præsident Prodi og præsident Putin for halvandet år siden aftalte et mere konkret initiativ til at styrke energisamarbejdet mellem EU og Rusland. I den forbindelse kan jeg sige, at jeg tilfældigvis er på vej til Moskva og Astrakan for netop i aften og resten af ugen at diskutere energibesparelser og energieffektivitet med russerne, en stor del af den forsyningssikkerhed, vi kan ønske os på gasområdet, kan netop komme fra, at russerne forbedrer deres egen energieffektivitet, som lader meget tilbage at ønske. Så der er aktiviteter i gang.

Efter min mening er det springende punkt på gasområdet, hvordan vi forholder os til spørgsmålet om spredning af forsyningsvejene og lagerspørgsmålet, og det vil jeg godt bruge som et eksempel på at sige, at der er et helt andet tværgående problem i hele den her problematik, som det er nødvendigt at forholde sig til, for vi har med stor succes, tror jeg godt, man kan sige - alt er relativt, men dog stor succes - sikret en liberalisering af energimarkedet, men vi har med meget mindre succes inden for EU sikret den nødvendige opfølgings- eller følgelovgivning til en liberalisering. Vi har set andre steder i verden, hvordan en ren liberalisering uden følgelovgivning har ført til højst uønskede resultater, og det vil vi gerne undgå.

Men problemet er jo i den forbindelse, at EU formelt set ikke har nogen energipolitik, energi figurerer ikke i traktaten, og de, der har beskæftiget sig med EU-lovgivning, vil vide, at i modsætning til national lovgivning, så er hjemmelspørgsmålet altafgørende.

Der er mange diskussioner internt i Kommissionen og undertiden også med medlemslandene om, hvorvidt de forslag, vi lægger frem, i virkeligheden har den fornødne hjemmel i traktaterne, fordi vi er nødt til at basere os enten på indre markeds-hjemlen eller på miljøhjemlen, og eksempelvis, da vi fremlagde et forslag om energiforbrug i bygninger, var der flere, der spurgte, om vi virkeligheden gik ud over vores kompetence.

Man kan ikke afvise en situation, der ville bestå i, at et medlemsland, som var utilfreds med en lovgivning, trak Kommissionen eller Rådet, som havde vedtaget en bestemt lovgivning, for Domstolen og kunne få den underkendt, for man kan ikke afvise, at Domstolen ville komme til den konklusion, at det forhold, at der ikke er hjemmel til energipolitik i traktaten, gør, at den pågældende lovgivning må anses for uhjemlet. Der har faktisk for ganske nylig været et eksempel om tobaksreklamer, som - til trods for at et direktivforslag var vedtaget - blev underkendt af Domstolen, og nu sidder man og river sig i håret for at se, hvordan man så får bragt sagen på plads igen. Så spørgsmålet om en hjemmel på energiområdet er væsentligt.

Jeg siger det i den her konkrete sammenhæng, fordi vi lider desværre lidt under den situation, at det ikke er politisk korrekt i dag at sige, at det kunne være hensigtsmæssigt at overføre en kompetence til Kommissionen eller optage en yderligere kompetence i traktatsættet, og det kan få den lidt ubehagelige konsekvens, at lovgivning, som der i virkeligheden ville være en meget bred enighed om, kan komme i uforudsete vanskeligheder. Så det er måske nogle af de tværgående aspekter, som jeg synes, man også fra dansk side skulle forholde sig til.

Nogle ved måske, at jeg tidligere har arbejdet med miljøpolitik, og jeg vil godt bringe en erfaring fra det område ind i billedet, for i mange år var det god politisk rettroenhed her i landet at sige, at på miljøområdet der kunne vi bestemt ikke have flertalsafgørelser, det skulle være enstemmighed på miljøområdet, for det var den eneste måde, vi kunne sikre den høje danske miljøstandard.

Da vi så alligevel fik flertalsafgørelser på miljøområdet, så varede det ikke ret længe, før alle fandt ud af, at det jo i virkeligheden var den eneste måde, man faktisk kunne gennemføre en aktiv europæisk miljøpolitik på. Jeg tror godt, man kan sige - og det er ikke, fordi jeg selv har været med i det, men hvis man tager et ganske almindeligt vue ud over, hvad der er blevet vedtaget i de sidste 10 år - at så er det meget mere end dengang, der var enstemmighed, og det kunne jo godt være, at der var en række af de her områder, som ville vinde ved at blive gjort til genstand for den normale flerstemmighedsprocedure. Det var sådan set de væsentligste aspekter, jeg havde tænkt mig at trække frem.

Jeg vil godt komme med en enkelt bemærkning her, ellers kommer den nok som et spørgsmål efterfølgende, og det er om kernekraften. Kernekraften ender altid med at blive et diskussionsemne i de her debatter, og den ender meget sjældent med at blive det på en måde, som er specielt konstruktiv. Situationen er jo den ganske enkle, at hverken Kommissionen eller blandt medlemslandene er der nogen særlig enighed om, hvordan vi skal forholde til spørgsmålet.

Jeg vil godt plædere for, at man her og andre steder forholder sig udogmatisk til kernekraftområdet, og én af de måder, man f.eks. kunne forholde sig udogmatisk til kernekraftområdet, det var ved at starte med at sondre mellem eksisterende kraftværker og nye kraftværker, for i hvert fald er den økonomiske dimension af de to tilfælde overordentlig forskellig.

Jeg vil godt nævne, at det forslag, som nu er blevet vedtaget, men som jo langt fra er implementeret i medlemslandene om at øge andelen af vedvarende energi i elproduktionen fra 14 pct. til 22 pct., det svarer til cirka en fjerdedel af den elproduktion, der finder sted på kernekraftværkerne i dag, og hvis vi afskaffer den eksisterende kernekraftkapacitet før tiden, så vil vi stå over for en meget stor opgave med at skulle klare den elmanko, der bliver, ved besparelser og vedvarende energi, hvis vi samtidig også godt, af hensyn til Kyotoforpligtelser eller andre klimaforpligtelser, vil nedbringe mængden af fossile brændsler. Så jeg vil måske appellere til, at man fra dansk side prøver at sætte sig lidt i spidsen for en udogmatisk kernekraftdiskussion.

Ordstyrer:

Tak for flotte, hurtige, korte, præcise, spændende oplæg, som overholdt tiden. Nu er det tid til en kaffepause, indtil klokken er 14.25, hvor jeg vil bede om, at man er tilbage.

Så er det ordførernes tur til de korte indlæg på 4, maks. 5 minutter. God kaffepause.

KAFFEPAUSE

Ordstyrer:

Er vi klar til at gå i gang? Jeg skal lige sige, der sker jo store udskiftninger i den offentlige sektor i øjeblikket på grund af rokaderne, og derfor vil vi også have en anden repræsentant her i panelet i stedet for Hans Jørgen Koch. Nu er det Knud Pedersen. Jeg har fået tilsagn om, at han faktisk også sidder der, når vi er færdige med - partilederrunden, havde jeg nær sagt - men partirunden.

Spøg til side, men det skal jo ikke være kedeligt alt sammen. Nu går vi i gang med partirunden, og nu skal vi jo lige vænne os til, at det faktisk er Venstre, der skal på først, men o.k. skidt pyt, vi må jo respektere resultatet. Du er den første, Kim Andersen.

Kim Andersen (V):

Ja, tak for det - ikke mindst for vælgernes afgørelse. Så er vi jo fri for at skulle diskutere det punkt herinde.

4-5 minutter til den sag her føles tyngende, det vil jeg gerne slå fast indledningsvis.

Grønbogen har været et interessant værk, som har givet øget indblik og indsigt i det her vildnis og univers, som energipolitik er, og som jo ikke bliver mindre af at blive rullet op i et europæisk perspektiv. Jeg studsede lidt over det, som en af jer som oplægsholdere - jeg tror, det var Torkil Bentzen - der sagde, at grønningen slår fast, at vi er på farlig kurs.

Det er klart, at der opstilles en række udviklingsperspektiver og scenarier, som nok kan forekomme vanskelige og måske nok endda problematiske. Men farlig kurs? Hvis man havde forestillet sig, at man havde haft en tilsvarende grønning for 15 år siden eller for 30 år siden, hvilke ord skulle man så have brugt? Jeg fornemmer da alligevel, at man i den sammenhæng er kommet et stykke ad vejen.

Et moderne samfund, som ministeren sagde, er baseret på vækst, velfærd og fremgang, og jeg er enig i oplægsholdernes generelle konklusion, at det fordrer, at der er fri forbrugsadgang til energikilderne.

Jeg mener også, at vi må slå fast, at hvis vi som et lille land skal kunne gå foran i skabelsen af vækst og velfærd i en stadig mere internationaliseret verden og et stærkt integreret europæisk fællesskab, så må vi tilsikre, at energien kan købes på konkurrencedygtige vilkår til konkurrencedygtige priser. Her lægger jeg en lille gradbøjning i forhold til det, som var ministerens formulering af den sag. Og så skal vi naturligvis til stadighed kunne sikre forsyningerne, her er jeg helt enig også i Torkil Bentzens betragtninger.

Så tror jeg, det er rigtigt, som også er en gennemgående tråd, at det er vigtigt at sikre en bred vifte af energikilder, og her har vi et vældigt forspring at kunne bidrage med på VE-området. Det, der her er afgørende for mig med mit sparsomme kendskab, er ikke nødvendigvis prisen og omkostningen ved VE. Det er i højere grad prisforskellen i forhold til vores samhandelspartnere, igen set ud fra en konkurrencemæssig synsvinkel. Her kan jeg jo godt have en idé om, at vi for nærværende på det teknologiske, knowhow-mæssige område er i en vældig god udvikling og et hestehoved foran, men at vi modsat med de isolerede energipolitikker, vi hidtil har haft, er på kollisionskurs med konkurrenceevnen.

En fremtidig europæisk energipolitisk strategi skal naturligvis have udgangspunkt i en ansvarlig miljøpolitik, hvor vi skal kunne leve op til internationale konventioner. Og jeg tror, at en samlet EU-energi politik vil være en forudsætning for, at vi kan opnå en liberalisering, en fælles miljøindsats, en forsyningssikkerhed, og at vi også kan få opbygget en infrastruktur i EU-landene og mellem EU-landene og de væsentligste aktører på forsyningsområdet.

Man kan godt undre sig lidt over, at det, som i høj grad var medvirkende til at gøre det gamle EF til en entydig succes, var den første grundlæggende politik, nemlig landbrugspolitikken, som havde til formål at øge selvforsyningen, som ved EU-skabelsen var omkring, tror jeg, 60 pct., og som omkring 1980 rundede de 100 pct., og så har vi altså her 40 år efter EF's, senere EU's, skabelse ikke en egentlig formaliseret EU-energi politik. Nu var der en række elementer i landbrugspolitikken, vi ikke behøver at kopiere, men strategien og tænkningen var unægtelig visionær og resultatfyldt.

Der tales om bedre energiudnyttelse og besparelser. Der har vi også erfaringer at øse af herfra, det skal naturligvis anvendes. Men jeg forstår godt betænkeligheden ved, om det løser opgavens omfang, i særdeleshed i et stor-EU med 30 medlemslande, som forhåbentlig alle kommer i vækst og fremgang. Jeg er fascineret af Jørgen Henningsens bemærkninger om et energiintelligent Europa, og her kunne man også godt forestille sig, at Danmark kunne have noget at bidrage med i udarbejdelsen af en egentlig fælles energi politik.

Et spørgsmål melder sig hos mig. Jeg har fanget et eller andet sted, at der er et tab på 30-40 pct. imellem det samlede og det endelige energiforbrug til transmission og konvertering. Hvis det er rigtigt, så må der da virkelig være en opgave her at gå foran med at løse.

Og så er det ikke politisk opportunt at tale om atomkraft, hverken i en dansk eller en europæisk sammenhæng, og det vil det heller ikke være i de kommende år, så det gør vi ikke. Men derudover kan det jo være hensigtsmæssigt, at man løbende følger med på området og opdaterer sin viden, forskning og knowhow.

Det var nogle små bemærkninger, et enkelt spørgsmål eller to, som jeg fik noteret ned, og så fik jeg måske også givet udtryk for et par holdninger, men det var, hvad det blev til for mit vedkommende på en 4 minutter, som nok blev til 5.

Ordstyrer:

Vi bærer over med dig, Kim. Så går vi videre i talerrækken, og så er det Svend Auken, Socialdemokratiet.

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne sige tak for høringen og tak for nogle virkelig gode indlæg. Jeg havde en enkelt lille rettelse, inden vi gik videre, til Jørgens Henningsens historik. Det var ikke sådan, at Danmark blev påtvunget flertalsafgørelse på miljøområdet, tværtimod var det et af de mest solide danske fingeraftryk på Maastrichttraktaten - det var ikke Kommissionens oplæg, det var et dansk forslag - at der skulle være flertalsafgørelse på miljøområdet om fastsættelse af mindstekrav.

Det var heller ikke Danmark, der forhindrede, at energi kom med, tværtimod stillede vi forslag om, at der skulle være et særligt - der var vi enige med Kommissionen - kapitel om energi politik i Traktaten, men det faldt som bekendt desværre i forberedelsen af Maastricht.

Når jeg er så glad for både grønbogen og de udmærkede referater, vi har fået her i dag, så er det jo, fordi det bekræfter, at der er en meget nøje harmoni mellem på den ene side den energi politik, vi faktisk har ført i Danmark, og så det, som er Kommissionens vurdering af, hvad der er nødvendigt for EU. Der er meget nøje overensstemmelse både i analysen, i tilgangen og i valg af instrumenter. Som Søren Krohn siger, burde man ikke have betonet det ene element mere i forhold til det andet, men hvis man ser på helheden, så er det en helhed, der svarer meget godt til det univers, der har præget dansk energi politik. Det synes jeg godt, at skiftende regeringer og det brede flertal, der står bag energi politikken i Danmark, kan være stolte af.

Det er ikke ensbetydende med, at vi skal slække ambitionsniveauet i Danmark. Vi har fat i den vindende formel, og den skal vi selvfølgelig udnytte. Vores påstand har hele tiden været, at - rigtigt tilrettelagt - behøver der ikke at være nogen modsætning mellem forsyningsinteressen, som selvfølgelig er en helt afgørende faktor, mellem de vigtige miljøinteresser, som jo ikke kun er knyttet til klima, men også er knyttet til luftforurening og andre miljøproblemer og så de økonomiske hensyn. De tre ting behøver ikke gå mod hinanden.

Faktisk viser den danske energireform, at hvis man gør det rigtigt, og det mener jeg vi i hvert fald kom tæt på at gøre med energireformen, i hvert fald i betragtning af hvor mange mødre og fædre vi var til den reform, for man prøvede at finde en balance mellem marked og miljø, og det er præcis den balance mellem marked og miljø, som man også skal finde i det europæiske samarbejde.

Man siger, at vi mangler en tilstrækkelig tydelig hjemmel, jeg tror igen, det var Jørgen Henningsen, der var inde på det i EU-samarbejdet, men flere af jer andre berørte det også. Og det er rigtigt, men det er også rigtigt, at det har været svært for Kommissionen at finde balancen mellem energipolitikken og miljøpolitikken på den ene side og eksempelvis konkurrencepolitikken på den anden side.

Mange gange, når vi i vores land har forsøgt at gennemføre en balance mellem de to synspunkter, har vi i hvert fald brugt mange, mange, mange måneder på det, se f.eks. Knud Petersen, der sidder der og ser forbløffende ung ud, når man tager i betragtning, hvor mange timer han har tilbragt i Montis venteværelse på at finde en løsning på de her problemer. Derfor er det i virkeligheden et spørgsmål til panelet: Bør vi ikke sikre, at der er en harmoni mellem konkurrencelovgivningen og energipolitikken og miljøpolitikken på de her områder?

Den tredje bemærkning, jeg gerne vil gøre, er spørgsmålet om den udfordring, vi står over for, og som grønbogen jo nok så dramatisk opridser. Udfordringen er, at vores forsyningssituation vil være meget, meget alvorlig i Europa i de kommende årtier. For det andet vil de udviklingslinjer, der tegner sig, inklusive et gradvis mere fornuftigt brændselsfag og inklusive en vis energieffektivisering, slet ikke føre os i nærheden af opfyldelse af de forpligtelser, der er fastsat i Koyoto.

Man skal ikke glemme, at Koyoto kun gælder til og med 2012. Efter 2012 er alle klimaforskere, som har arbejdet i et internationalt klimapanel, enige om, at så skal der yderligere reduktioner til. En langsigtet ligevægtssituation er 50 pct.'s reduktion af CO₂-udledningerne i verden, og det vil sige, at den diskrepans, der er mellem på den ene side 8 pct.'s reduktion og på den anden side en stigning på 20-30 pct.'s udledning af CO₂ frem i 2030, i virkeligheden er meget mere dramatisk, fordi der ikke skal stå minus 8, men måske minus 50 eller minus 30 på den anden side af ligningen.

Det er selvfølgelig to meget dramatiske udfordringer, og derfor kan det undre en - og det skulle også være mit spørgsmål - at vi ikke prioriterer det her langt højere, både naturligvis når vi taler miljøpolitik og industripolitik og erhvervs politik i Europa, men også når vi taler om udenrigspolitik. Er det ikke rigtigt, at EU har forsømt disse konkrete opgaver i sin fælles udenrigspolitik? Det er som vi vil gerne lege stormagt, og så glemmer vi at varetage vores egne kontante interesser i nærområderne, hvad enten vi taler om Nordafrika, eller vi taler om Rusland, eller vi taler om Centralasien, eller vi taler om Mellemøsten.

Selv om Jørgen Henningsen har ret, når han siger, at kraft-varme-direktivet kommer senere, så er det selvfølgelig en stor fejl omkring energieffektivisering, at man ikke har gjort mere ud af de virkelig vellykkede eksempler på energieffektivisering og kraft-varme, som ministeren fremhævede som et af de allerbedste eksempler. Jeg vil gerne spørge Knud Petersen: Hvad vil det danske formandskab gøre for at fremme denne her sag sammen med Jørgen Henningsen og andre i Kommissionen?

Mine sidste bemærkninger skal være knyttet til dette med liberalisering, som vi jo er tilhængere af i Danmark. Vi er jo et handelsfolk, og vi har liberaliseret og liberaliseret hurtigere i Danmark, og jeg tror også, vi kan finde en løsning med hensyn til liberalisering af gasmarkedet.

Er liberalisering imidlertid nok? Det indtryk kan man få. Er det ikke nødvendigt, som erfaringen i Danmark viser, og som Torkil Bentzen forsigtigt måtte indrømme, men han kom hurtigt væk igen fra den farlige materie, at der også er en regulering, der stiller krav. Får vi ved en fuldstændig liberalisering i Europa den nettoudbygning eksempelvis, der er nødvendig? Kommer den automatisk som følge af liberaliseringen? Vil firmaer, der skal konkurrere på kort sigt i et marked, ikke investere der, hvor der er en umiddelbar profit? Hvad skulle deres interesse være i at bygge kraftigt ud på nettene?

I Danmark har vi en balance, hvor netdel og produktionsdel er skilt ad. Det har man ikke i Europa. Hvad gør man der for at sikre, at der bliver de nødvendige investeringer? Og hvad gør liberaliseringen for, at den investering, der kommer, også er det rigtige miks? Bliver det ikke bare gas, man vil investere i og dermed i virkeligheden en svækkelse af forsyningssikkerheden?

Hvad gør man eksempelvis for at sikre udbygningen af vedvarende energi? Hvordan ligger det med det vedvarende energimarked?

Og så spørgsmålet om gasliberalisering: Er det ikke en forkert parallel at drage mellem gas- og elliberalisering? Er det ikke en fejl i hele debatten, herunder også en fejl fra Kommissionens side og os, der vedtog det i sin tid, at man paralleliserer elliberalisering og gasliberalisering? Elliberalisering vil der i fremtiden kun være tre leverandører af, nemlig tre så stabile områder som Norge, Rusland og Algeriet, når vi ser på markedet, og de har selvfølgelig et kartel, uanset hvad vi laver af regler. Så det vil sige, at når vi taler om liberalisering, så taler vi om liberalisering på grossistledet og ikke i produktionsledet. Og hvem siger, at den liberalisering fra grossistledet tilfalder forbrugerne og ikke bare producenterne? Jeg synes, at de her spørgsmål er nok så centrale.

Ordstyrer:

Jeg har også været lidt liberal i forhold til tiden. Vi prøver at holde den i den samlede sammenhæng, og så ser vi, hvordan det går. Det er jo sådan set ikke en generel invitation til, at alle skal tale lige så længe. På den anden side skal der jo også være plads til spørgsmål. Den næste er Uno Larsson fra Dansk Folkeparti.

Uno Larsson (DF):

Vil det med andre ord sige, at efter at Svend har været oppe, så får jeg kun 3 minutter?

De her ord - denne her dystre læsning, som jeg får ud af grønbogen - mindes jeg også blev sagt, da jeg måske var 15-16-17-18 år. Men nu er de kommet i tal, og jeg vil selvfølgelig gerne takke oplægsholderne for nogle gode og interessante oplæg. Det giver selvfølgelig stof til eftertanke, ikke mindst behovet for nytænkning med hensyn til energi- og forsyningssikkerhed set i et større perspektiv.

Dansk Folkeparti ser naturligvis alvorligt på disse problemer. Grønbogen rejser i forbindelse med de europæiske lande problemet med stigende afhængighed af import og fossile brændsler, der ikke mindst er begrundet i et stigende energiforbrug og i en faldende egenproduktion i de europæiske lande frem til år 2030.

Det kan få de røde lamper til at blinke med hensyn til forsyningssikkerheden og prisstabiliteten. Men på de energipolitiske områder er der for mange strenge at spille på, og om en 20-30 år ser verden måske helt anderledes ud. F.eks. understreges olieafhængigheden ud fra den betragtning, at olie og brændstof vil være dominerende energikilder for transportsektoren.

Det er ikke nødvendigvis rigtigt. Der vil f.eks. formentlig i år 2020 være en fabrik for en el- eller gasdrevne personbil. EU's hovedopgaver bør derfor være at støtte forskning i den ny teknologi. Overordnet er Dansk Folkeparti enig med DONG Naturgas, der i høringssvaret skriver, at forsyningssikkerheden varetages på nationalt plan, og at grønbogens analyser ikke underbygger, at Kommissionen skal påtage sig yderligere styrelse eller en koordinerende rolle i energipolitikken.

Det rejser også spørgsmålet om hele Kommissionens strategi. Tilsyneladende går den ud på, at Kommissionen skal foreslå skatter, styring, forholdsregler for energibesparelser og meget mere.

Jeg og Dansk Folkeparti mener, at man skal være meget forsigtig med at gribe ind på de her områder, for de enkelte lande kan gøre det meget bedre selv.

Men der er mange brikker, der skal falde på plads i de kommende år. Men hensyn til nedbringelse af CO₂-emissionen er det vigtigt, at det sker på globalt plan. Hverken Danmark eller Europa ligger som bekendt under en »osteklokke« miljømæssig set. Derfor skal nedbringelsen af CO₂-emissionen ske der, hvor vi får mest for pengene. Og her er der jo mange muligheder, f.eks. joint implementation, kvotehandler og meget mere, der kan udvikles på ; disse internationale planer. Det er ligeledes uhyre vigtigt, at der sker en liberalisering på el- og gasområdet, således at der bliver en reel konkurrencesituation med markedsbaserede energipriser.

Nu kommer så spørgsmålene til oplægsholderne, og her vil jeg gerne lytte meget opmærksomt til de problemstillinger, der vil blive rejst og de svar, vi får fra oplægsholderne.

Ordstyrer:

Tak for det, og så er det Helle Sjelle fra Det Konservative Folkeparti.

Helle Sjelle (KF):

Tak for ordet.

Det er jo nogle dystre udsigter, denne her grønbog faktisk tegner. Vores energiforbrug vil stige, CO₂-udledningen vil også. Afhængigheden af importeret energi bliver også stadig mere udtalt.

Umiddelbart kan man jo fristes til at omdøbe denne her grønbog til en mørkegrønbog. Udfordringen er således stor, men samtidig fastslår denne her grønbog jo også, at jo længere tid vi tøver med at handle, desto større bliver opgaven med at få de mange ender til at hænge sammen.

Derfor betragter vi i Det Konservative Folkeparti det også som meget afgørende, at vi kommer i gang med at diskutere løsningsforslagene og visionerne på et fælles europæisk niveau så hurtigt som overhovedet muligt. Der er brug for nogle

overordnede strategier og visioner, hvis EU skal sikres en tilstrækkelig sikkerhed i energiforsyningen og skal leve op til sine mål på miljøområdet.

Generelt er vi fra Konservativ side enig med grønbogens konklusioner, men der er to områder, som jeg vil trække frem her, hvor vi mener, at Danmark bør gå imod grønbogens tanker. Det drejer sig først og fremmest om kulindustrien og derudover også om atomkraften.

Kul indgår endnu som en vigtig del af energiforsyningen i Europa, men det er jo også klart, at det ikke er en industri, som vi bør satse på. EU bør derfor også lægge sig i selen for, at industrien gradvis bliver lukket.

Det er også vores overbevisning, at atomkraft stadig indebærer så store farer og problemer inden for sikkerhed og affald, at det ikke er en brugbar løsning. Adskillige lande er jo også allerede i gang med at afvikle atomkraftværker, men på den anden side må vi jo så tage en diskussion om, om det er rigtigt at afvikle, om vi blot skal se på, eller om vi skal stoppe tilførslen af nye.

Dermed ikke sagt, at vi her i Danmark skal sætte os roligt tilbage og se på denne her udvikling, der bare tager fart. Tværtimod mener vi fra Konservativ side, det er meget vigtigt, at vi faktisk tager del i udformningen af fremtidens energipolitik og også, at vi bidrager med det, vi kan, bl.a. inden for den vedvarende energi, sådan at vi får de andre europæiske lande ind på et holdbart spor, der sikrer en energiforsyning med mindre miljøbelastning.

Så vil jeg derudover også gerne spørge Torkil Bentzen fra E2 om, hvordan man egentlig ser på, at man kan liberalisere gasmarkedet og elmarkedet i praksis, hvad det er for ting, der faktisk skal til, for på papiret sker der jo en liberalisering af elmarkedet. Og derudover også, hvordan vi på vores VE-marked kan egentlig sørge for, at der sker en reel liberalisering der og også om, hvordan vi undgår, at vi får en situation som i Californien, hvor vi har set, at det er gået meget galt med en liberalisering.

Ordstyrer:

Tak for det. Havde det nu været en almindelig debat i Folketinget, ville man jo have sagt: Jeg synes, jeg fornemmer en vis nuanceforskel imellem de to regeringspartier, når det gælder atomkraftpolitikken. Men det er det jo ikke. Dette er jo en seriøs belysning af området, og derfor beskæftiger vi os jo ikke med det her.

Pjat til side - den næste er Anne Grete Holmsgaard, SF.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg forstår jo godt, det er fristende, men formanden må altså ikke komme med korte bemærkninger under det her.

Jeg vil så godt sige tak til formændene for arrangementet her, og også tak til både EU-konsulenten og Energiudvalgets sekretær, som har lavet det her glimrende dokument, hvor der er en kort gennemgang af hovedindholdet i grønbogen. Det er så fantastisk godt, fordi det for mange mennesker simpelt hen er for langt og tungt at læse hele grønbogen.

Jeg var glad for at høre ministerens udmelding. Og jeg var specielt glad for tre ting, nemlig at ministeren sagde, at prisen selvfølgelig skal afspejle de reelle omkostninger, der er ved energiindvinding og produktion og distribution, og at vi på transportområdet, som er det område, hvor væksten i energiforbruget er voldsomst, både når man ser på de 15 og de 30 lande, ikke kommer uden om at bruge økonomiske virkemidler for at modvirke den her fare, det er, ikke kun for forsyningssikkerheden, men også for klimaudviklingen.

Og så var jeg også meget glad for, at ministeren også sagde - hvis jeg i hvert fald forstod det rigtigt - at vi må gå videre med VE-udbygningen. Jeg synes, det gav nogle flere nuancer end dem, ministeren gav på samrådet i sidste uge, og jeg vil sige, at med Kim Andersens præcisering af, at det ikke nødvendigvis handler om lave priser, men om konkurrencedygtige priser, synes jeg, det begynder at hjælpe på det. Jeg var faktisk ved at blive lidt nervøs for, at regeringen allerede var begyndt at line op til en politik, som jeg vil kalde en lidt bagudskuende erhvervspolitik, hvor man mere kigger på energipriserne isoleret, end man kigger på, hvilken dynamo vi kan have for hele erhvervsudviklingen og vores miljøudvikling ved at køre videre på den energipolitik, der har været bred enighed om i Folketinget efterhånden gennem mange år.

Grønbogen er jo klart ikke hyggelæsning, og man må sige, at alene det forhold, at vi står i en ratifikationsproces med Kyoto, gør jo, at det er helt tydeligt, det haster med at få handlet på det her område, og at det haster med at få skabt en fælles EU-politik, der er handlingsorienteret. Vi kan naturligvis ikke se frem til, at vi i 2010 vil have en manko på 8 pct. på CO₂-udslippet på grund af manglende handling. Og vi handler jo ikke på det her område i 2009 eller 2008 for den

sags skyld, det er noget, vi gør nu, hvis det skal have effekt. Der er lange omsætningstider, når vi taler om energiudvikling.

Og nu kan jeg selvfølgelig ikke andet end forvente, at Søren Krohn også vil tale meget, meget varmt for udbygningen af vindenergi. Det vil jeg også gerne, men jeg må sige, at der jo er to ben i det her: Der er effektiviseringerne og besparelserne, og så er der VE-udbygningen, som jo ikke kun er vind, men også er vind. Og effektivisering er jo ikke et sådan særlig fancy ord, der sælger overskrifter i aviser, det kan man rolig sige, men det er utrolig vigtigt, og jeg tror, at vores rolle herhjemme i Danmark kan blive stærkere. Hvis vi går videre med det her, så har vi sådan set også en mulighed for, om end det ikke er så gennemskueligt, at gøre vores effektiviseringer, som vi allerede har lavet i energisektoren, til en eksportartikel på linje med den eksportartikel, som vinden er blevet. Og det er jo bl.a. hele kraftvarme-udbygningen, men det er i det hele taget også vores teknologiske udvikling på det her område og vores reelle besparelser, som vi gerne skulle fremme gennem de kommende år, på energiforbruget.

Så jeg vil sige: Herligt med en udbygning, men det er også nødvendigt at satse meget, meget, kraftigt på effektivisering og besparelser. Det er det ene ben, jeg mener, vi må gå videre på i det her arbejde.

Det andet ben er at få udviklet en egentlig EU-politik på området. Nu ved jeg ikke, hvem du sigtede til, Jørgen, da du sagde, at det nærmest havde været politisk ukorrekt. For mig at se er det meget vigtigt, at vi får en egentlig sammenhængende energipolitik, altså en EU-energipolitik på det her område og også en politik, hvor vi er villige til at tage flertalsafgørelser.

Vi kommer simpelt hen ikke til at rykke på det her område, medmindre vi også kommer frem til at kunne tage flertalsafgørelser. Det gælder, når det handler om kvoterne, hvor Torkil Bentzen jo meget klart sagde: Jamen hvis vi skal overholde Kyotomålsætning, så må der være kvoter. Det kan vi simpelt hen ikke nå uden kvoter. Og det handler også om forpligtende målsætninger med hensyn til udbygning af den vedvarende energi og ikke kun på den del af den, der er en succes i dag og i hvert fald kan klare sig igennem den konstruktion, vi satser på herhjemme, med en liberalisering kombineret med VE-beviser - altså at man går fra direkte statstilskud over til at køre en anden og markedskonform mekanisme i sin udbygning af VE - men også om de opkomne teknologier.

Til sidst, da jeg jo hellere må respektere taletiden, har jeg et par spørgsmål. Jeg vil egentlig gerne spørge Knud Pedersen, som jo sidder her i egenskab af substituerende minister: Hvad er dine visioner for, hvordan vi vil gå foran med udbygningen af VE i Europa gennem de kommende år, og hvilken dynamorolle vil Danmark indtage? Nu kan Knud jo godt tåle temmelig meget, så det er jeg sikker på han kan svare på. Det er et vigtigt element i dette, at vi selv får styrket vore aftagerkvoter på vedvarende energi, når nu vi skal forhandle i den kommende periode.

Så vil jeg gerne spørge henholdsvis Torkil Bentzen og Søren Krohn om jeres bedste bud: Hvis vi nu ser på europæisk plan, hvor langt vil vi så kunne nå, hvis vi virkelig forcerer udviklingen med en udbygning af vedvarende energi i henholdsvis 2010 og 2020? Det må du vel hellere svare på, Søren, men husk nu, det er ikke kun vind, jeg spørger om.

Det andet er om effektiviseringen og besparelsen. Hvad mener du, Torkil, hvor langt kan vi nå i europæisk målestok, hvis vi er rigtig dygtige?

Ordstyrer:

Tak for det, Anne Grete. Hvis der ikke kan svares, må man få en skriftlig besvarelse, det er jo sådan, vi plejer at klare det i samrådene.

Den næste er Martin Lidegaard, og du er tilsyneladende også den sidste, og så holder vi tiden, idet Keld Albrechtsen ikke er her. Ordet er dit.

Martin Lidegaard (RV):

Tak for det, Claus.

Man fristes jo til at sige, at en af de få fordele, der er ved at komme fra et forholdsvis lille parti, er, at man slet ikke behøver at tænke på, om man er nummer et eller nummer to, men derimod kan hellige sig kvaliteten i inputtet og politikken.

Efter således at have bragt en vis legemsdel i sparkehøjde vil jeg gerne takke de gode oplægsholdere, der har været, idet jeg dog samtidig ærgrer mig lidt over - netop når der lægges så stor vægt i grønbogen på det, der hedder effektivisering og besparelser på energien - at vi slet ikke har haft nogen i panelet, der kunne repræsentere den side af det, om det så skulle have været Energisparefonden, eller hvad ved jeg. I hvert fald gør det det så meget desto mere bydende

nødvendigt, at vi selv er i stand til at trække de konklusioner ind i andre politikområder, som vi kommer til at beskæftige os med i den kommende tid.

Når jeg nævner det her, er det jo, fordi vi i torsdags havde en forespørgselsdebat om Kommissionens hvidbog om transport, hvor vi bl.a. diskuterede de anbefalinger, som står dér, og som ligger meget parallelt med det, grønbogen anbefaler. Men jeg må sige, at regeringspartierne ordførere var knap så progressive, som de har været i dag, da vi diskuterede det. Forslaget i både grønbogen og hvidbogen er jo i virkeligheden ret vidtgående i virkeligheden. Men jeg var meget glad for det, Helle Sjelle meldte ud i dag, og så håber jeg også, hun vil tage debatten i sit eget parti desangående.

Så vil jeg sige, at jeg ud fra samme tankegang synes, det var utrolig spændende at høre noget fra Kommissionen om det, jeg netop er meget, meget enig med Anne Grete Holmsgaard i, nemlig at vi har brug for en europæisk energipolitik. Men hvordan står det område i forhold til andre områder i Kommissionen? Er der en samtænkning mellem de hensyn, grønbogen her lægger op til på transportområdet, og de andre områder? Hvor står dimensionen? Det ved jeg godt kan være svært at give et entydigt svar på, men det kunne være spændende at høre en vurdering.

Det ligger også lige for et radikalt højreben eller venstreben at sige, at det er VE, der står på dagsordenen her. Man kan forholde sig udogmatisk til eksisterende kraftværker, om de ikke skal afvikles på en fornuftig måde, og det vil jeg også gerne, hvorimod tanker om nye kraftværker aldrig bliver mit partis kop te. Under alle omstændigheder forekommer det også her, at man kan sige, at både gassen og kernekraften osv. har det tilfælles med olie og kul, at det er noget midlertidigt i meget langt perspektiv. Det er kun den vedvarende energi, der ligesom er varig.

Der kom noget interessant frem, da det blev sagt, hvor højt energiprisen generelt skal op, for at det kan betale sig at udbygge gasledninger. Jeg tror, det var Energi E2, der kom med den beregning. Det kunne være spændende på tilsvarende måde at spørge: Hvor langt skal energiprisen op, før VE-priserne bliver konkurrencedygtige? Så kommer det svære spørgsmål, for vi er alle sammen enige om - også ministeren, som jeg hørte det - at så bør man i øvrigt tage miljøomkostningerne med i prisberegningerne. Derfor er det virkelig delikate spørgsmål til hele panelet sådan set, for det har jeg ikke meget forstand på: Hvor langt er man med en konsensus om, hvordan man lægger den meromkostning på priserne, og hvordan man beregner dem?

Jeg har læst en del bud på det, og jeg ved ikke, om der er et eller flere, der ligesom er mere salonfæhigt end andre. Men jeg synes, det er et meget vigtigt spørgsmål at få belyst, hvordan man beregner den ekstra pris, og hvor langt man er kommet med det, for hvis ikke man kan det, kan man jo ikke lave nogen beregning af, hvornår det bliver konkurrencedygtigt.

Det sidste spørgsmål, jeg har, er også et spørgsmål, som måske vidner om min korte tid på området, og det håber jeg I vil tilgive mig. Det er hele biobrændseldiskussionen, som jo virkelig kan skille vandene, både blandt hardcore-økologerne og det modsatte. Der er nogle anbefalinger fra Kommissionen, men andre dele af Kommissionen har gjort en del ud af at påvise, at det rent landbrugsmæssigt og pesticidmæssigt, og jeg ved ikke hvad, er helt galimatias for alvor at begynde at satse på biobrændsel i forhold til kraftværker osv. Hvor står Kommissionen lige nu?

Nyt på området efterlyses, fordi det er et af de områder, hvor i hvert fald jeg har svært ved at finde mine ben, hvis jeg skal være ærlig.

Ordstyrer:

Tak. Det lykkedes faktisk helt nøjagtigt at holde tiden til kl. 15.05. Og meningen er så, at vi har knap en time til debat.

Jeg ved godt, at der er stillet 100 spørgsmål, eller hvor mange det nu er blevet til. Hvis jeg nu åbner op for festen direkte med panelet, starter vi jo forfra, og derfor vil jeg foreslå, at vi tager de første tre ind fra salen, så tager vi første svarrunde, og så kan man i mellemtiden gøre sig klar til den næste.

Der er en, som er tyvstartet. Christian Rovsing meldte sig lidt uformelt i pausen, det har jeg accepteret, og så går du på næste gang. Der er en vandrende mikrofon, og så tager vi jer tre, og mens de svarer, tegner vi ind. Kan vi gøre det sådan.

Christian Rovsing (MEP):

Tak for indbydelsen.

Jeg kommer fra Europa-Parlamentet, hvor vi i Energiudvalget har haft første behandling af grønbogen, og som jeg sagde til hr. Claus Larsen-Jensen, havde det været utrolig hensigtsmæssigt, om vi havde haft denne debat for en måneds tid

siden. Jeg har nu ikke set noget input fra dansk side, jeg har set det fra de internationale organisationer, men så meget om det.

Så lige en spøgende bemærkning: Jeg synes, at den mest interessante bemærkning, der overhovedet er faldet i dag, er Jørgen Henningsens, da han sagde: Nu må vi i Kommissionen se, hvordan vi kan omgå Domstolen. Det var tobaksdirektivet, der blev tænkt på, og jeg synes, det er interessant, at Unionens traktatvogter vil omgå Domstolen.

I den debat, vi havde i Europa-Parlamentet, var der almindelig enighed om, at for at få et reelt indre marked er man nødt til at have f.eks. ens eller nogenlunde ens energifgifter. Hvis vi i Danmark, der blev nævnt som eksempel, har en ekstremt høj energifgift, vil det bare flytte virksomheder til andre områder, så en fælleseuropæisk energipolitik mener jeg bestemt er rigtig, og det er jo også sagt nogle gange her.

Til Torkil Bentzen har jeg et spørgsmål: Hvad skal vi vedtage, for at du vil sikre tilstrækkelig effektkapacitet til os, så vi ikke kommer i den situation, at vi ikke kan få strøm? I Californien var der kortsigtede investeringer, fordi de aflægger kvartalsregnskaber, og jeg ved ikke hvad, og det gjaldt både for energiproducenterne og for nettet.

Så kommer vi igen til nettet, og så vil jeg gerne spørge Peter Skak-Iversen: Hvad skal der til, for at du finder det attraktivt at bygge et tilstrækkeligt net, der kan sikre os? Ingen af disse to spørgsmål er besvaret nogen steder.

Så vil jeg sige til Søren Krohn: Nu kommer du fra vindmølleindustrien, men hvem tager sig af bølgeindustrien? En kort tid havde jeg forbindelse med et bølgefirma og blev opmærksom på, at energimængden i de bølger, der rammer kontinenternes strande - altså ikke det, der plasker rundt derude - er fem gange verdens nuværende elforbrug, noget i retning af 10 kWh pr. meter løbende strand i gennemsnit. Skulle vi ikke sætte noget forskning ind dér?

Jeg ser gerne havmøller, men jeg må altså sige, at de spredte møller i landskabet synes jeg ikke er noget smukt.

Ordstyrer:

Tak for det.

Jeg skal bede om, at man lige siger, hvem man er, og eventuelt hvor man kommer fra, for jeg kender ikke alle.

Tage Dræby, Energimiljørådet:

Når nu det hedder »under stiftelse«, så kunne det vel også hedder »under afvikling«. Jeg synes, det er rimeligt at tage udgangspunkt i Kim Andersens spørgsmål: Om det nu er en farlig kurs, man er inde på. Ja, når det går den stik modsatte vej med drivhusgasserne - en stigning på 6 pct. totalt set for landene i stedet for et fald på 8 pct. - og når det går den forkerte vej med forsyningssikkerheden, hvor vi når en importafhængighed om 20 år, som svarer til den før den første oliekrise, synes jeg, man godt kan konstatere, at det måske snarere skal læses som et nødskrig fra DG TREN - ikke blot over for den samlede Kommission, som det jo ikke er lykkedes at få de tre ben i balance, fordi kun liberaliseringsbenet er rigtig udviklet med virkemidler, mens det har knebet meget med både miljøbenet og forsyningssikkerhedsbenet, men også over for medlemslandene og R&A; det, som jo har haft meget svært ved at blive enige om politikker på området, og i sidste ende vel også over for Traktaten, som Jørgen Henningsen var inde på, fordi man mangler hjemmel til at udforme en europæisk energipolitik.

Derfor tror jeg også, at den vigtigste anbefaling, man kan give, er at få gjort de to ben, dvs. miljøbenet og forsyningssikkerhedsbenet, mere europæiske og få et mere gennemslagskraftigt sæt af virkemidler. Det er sådan set også min hovedbemærkning: Det er af meget væsentlig interesse for Danmark, fordi vi jo erhvervsmæssigt er blevet ganske afhængige af, at vi vil være i stand til at levere ydelser - ikke kun vind, men og så mange andre ting, energibesparelsedydelser og produkter osv. - som er baseret på miljøbenet, i de kommende år. Hvis vi skal undgå, at markederne forsvinder, har vi en meget stor interesse i, at EU gennem sin politik bidrager til at få udvidet markederne.

Ordstyrer:

Tak for det, og så går vi over i den anden side.

Henrik Høegh, Landboforeningerne:

Henrik Høegh, medlem af Landbrugsrådet og i denne egenskab formand for Landbrugets Energiudvalg.

Jeg kunne godt tænke mig at sige, at vi er jo nogle af dem, der i vores system arbejder noget med balancen mellem marked og miljø, i og med at vi har en hel del aktier i vedvarende energi på forskellig vis, men samtidig har rigtig mange virksomheder og landbrug, hvor der bruges megen energi.

Vi ser selvfølgelig meget frem til, at vi nu får liberaliseret vores energipriser og får en internationalisering af VE-markedet. Hvis vi kan hævde os og kan sælge vores teknologi, måske endda sælge VE-beviser på et internationalt marked, har vi fundet balancen, og så kan andre have glæde af vore teknologiske fremskridt.

Jeg spørger, og det er måske mest til Knud Pedersen: Når nu vi forestiller os joint implementation, altså at vi køber besparelser andre steder, en slags harmonisering, forestiller man sig så også en harmonisering af afgiftsniveauet? Hvordan vil det være med CO₂-afgifter og harmonisering af afgiftsniveauerne i denne sammenhæng?

Så vil jeg også gøre opmærksom på, at vi har et stort behov for en liberalisering på gasmarkedet. Nu hørte vi, at der i hvert fald var kontrakter for de næste 10 år, men hvordan er egentlig intentionerne? Hvor hurtigt kan det komme til at gå med at få skubbet på liberaliseringerne på gasmarkedet?

Til sidst vil jeg gøre opmærksom på, når vi nu har snakket transport og VE-energi, at man faktisk på danske forskningsinstitutioner, nemlig Risø og DTU, arbejder med et projekt, hvor man bruger vegetabiliske restprodukter. Man udvinder etanol af dem, tilsætter en gang husdyrgødning og forgasser derefter den pulp, der er tilbage. På den måde får vi faktisk nogle ætanolpriser, som er tæt på at kunne konkurrere med pri sen for de fossile brændsler på markedet. Det er en meget interessant udvikling, og så er det jo blot et spørgsmål om, hvordan vægtningen skal være mellem eldelen fra biogas og etanoldelen til transportsektoren.

Jeg vil i hvert fald appellere til, at man også politisk interesserer sig for denne kombination, som danske forskere er godt på vej med, og spørge: Skal der findes udenlandsk kapital til at udvikle det videre, eller skal vi arbejde videre med det herhjemme?

Ordstyrer:

Tak for det.

Så gør vi det, at vi starter bagfra i forhold til svarrunden, og at I koncentrerer jer om det, som I føler var målrettet til jer. Vi starter med Jørgen Henningsen.

Jørgen Henningsen:

Først vil jeg måske sige, hvis der journalister til stede, at hvis jeg har givet det indtryk, at Kommissionen prøvede at omgå Domstolen, var det i hvert tilfælde ikke det, jeg prøvede at sige. Hvis det var det specielle forhold med tobaksdirektivet, er det i øvrigt heller ikke mit kompetenceområde, men blot et eksempel på, at det kan få ganske voldsomme følger, ikke blot for Kommissionen, men i virkeligheden først og fremme st for de medlemslande, der har vedtaget lovgivningen, hvis hjemmelspørgsmålet ikke er på plads.

Jeg synes i øvrigt, at et af de vigtigste punkter, som er kommet op i forbindelse med denne høring, er spørgsmålet om forskellige former for følgelovgivning og specielt forskellige former for følgelovgivning i det stærkt liberaliserede marked, som vi er på vej til.

Et af de emner, der har været berørt flere gange i debatten, har været spørgsmålet om spredning af forsyningerne på naturgasområdet måske set i forhold til Kommissionens forslag om at etablere strategiske lagre, når man først siger, at strategiske lagre på EU-niveau har en helt forskellig dimension fra, hvad de har på dansk niveau. Hvis jeg husker rigtigt, blev de danske naturgaslagre etableret med henblik på at klare en situation, hvor der kom et brud på ledningen fra Nordsøen, men havde ikke noget at gøre med hverken Rusland eller Algeriet eller Norge.

I et liberaliseret marked er det meget vanskeligt for mig at se, hvordan hovedaktørerne vil opbygge eller tage forholdsregler af forsyningssikkerhedsmæssig art, hvis ikke deres konkurrenter er tvunget til at gøre det samme. Jeg mener, det er helt klart, at et antal strategisk placerede importterminaler, hvor man tager en vis del af naturgasforbruget ind i form af fordråbet naturgas, altså en transport, der minder noget om det, vi har på olieområdet, er en af mulighederne, som kan forøge forsyningssikkerheden.

Men jeg har meget vanskeligt ved at forestille mig, at den slags ting vil ske, hvis ikke det sker som led i en fælleseuropæisk politik. Vi så i langt tidligere tilfælde tilbage i 1992, at Kommissionen lagde forslag frem om en CO₂-energiafgift, som i virkeligheden havde til formål at internalisere de eksterne omkostninger, som vi siger i fagjargonen, altså lade miljøomkostningerne være afspejlet i energipriserne, og det faldt på grund af kravet om enstemmighed. Og vi kan nu se, at forskellige lande bøvl er med nationale lovgivninger, og at konkurrenceforvridninger optræder.

Så jeg tror i virkeligheden, man må se i øjnene, at hvis vi vil opnå det, der tilsyneladende er bred enighed om, nemlig en passende afvejning af det forsyningsikkerhedsmæssige, det miljømæssige og det konkurrencemæssige, altså prisspørgsmålet, så sker det kun i et liberaliseret marked, hvis der også eksisterer en EU-baseret følgelovgivning. Og det er i den forbindelse, at spørgsmålet om hjemlerne kom mer ind.

Fra Det Radikale Venstres side rejste Martin Lidegaard spørgsmålet: Er vi i stand til at kvantificere miljøeffekterne? Det ville jeg måske nok med min baggrund på miljøområdet med mange års arbejde med klimaspørgsmålet sige et par ord om. Jeg ser det sådan - og nu skal jeg vist være lidt forsigtig, for det er måske lidt et personligt synspunkt, jeg ved ikke helt, hvor meget dækning jeg har i Kommissionen - at de tre hensyn, vi taler om, forsyningsikkerhed, pris og miljøspørgsmål set i et længere perspektiv, alle sammen går tilbage til ét hovedhensyn, og det er miljøspørgsmålet. Måske ikke helt, som Svend Auken sagde, nemlig at der jo var andre ting end CO₂, for jeg ser det i virkeligheden i meget høj grad som et CO₂-spørgsmål på længere sigt - her er vi ud over de næste 5-10 år. Og grunden er, at hvis vi i virkeligheden havde frie hænder på CO₂-området, så ville vi have både billig adgang til utrolig store mængder energi og også mulighed for stor forsyningsikkerhed.

Det er først og fremmest kul, der kommer ind på banen. Der er store mængder kul spredt over hele Jorden, som kan udvindes billigt, og som i virkeligheden kan bruges, kan omsættes konkurrencedygtigt via forskellige processer, tror vi, i løbet af nogle år, selv til transportformål. Der er syntetiske motorbrændstoffer, som vil kunne fremstilles.

Derfor er det i meget høj grad miljøspørgsmålet, der i sidste ende bestemmer vores råderum, vores valgmuligheder. Derfor er også spørgsmålet om prisen for CO₂-udslip i virkeligheden meget afgørende. Og jeg vil godt sige, at vi der står over for et meget betydeligt politisk, administrativt problem.

Grønbogen blev forfattet, lige efter at klimaforhandlingerne i Haag var brudt sammen, eller lad mig sige,; den kom ud lige efter, for den var selvfølgelig skrevet før. Men den kom ud før Bonn-forhandlingerne og Marrakech-forhandlingerne i 2001. Og vi befinder os i dag i en situation, hvor de resterende parter i Kyotoaftalen, altså efter at USA har meldt sig ud, er blevet enige om - det var ikke et EU-ønske, det var de andre, der ville have det - et meget liberalt handelssystem med CO₂-kvoter. Og det meget liberale system, som vi for så vidt alle sammen er enige om - der er ingen, der anfægter, at handel med CO₂-kvoter er en god ting - vil i første periode i Kyotoprotokollens liv, 2008-2012, lide under, at der vil være to-tre gange så store mængder CO₂ til salg, som der vil være købere til.

USA var helt bestemt hovedkøberen. Rusland, Ukraine, Østeuropa vil have meget mere CO₂ at sælge - kvoter, som de i virkeligheden ikke har nogen jordisk chance for at udnytte - end EU, Japan, Canada vil købe. Og det vil sige, at vi med stor sandsynlighed vil se, at CO₂-priserne i de kommende år i stigende grad vil blive erkendt som meget lave. Det har ikke noget at gøre med de faktiske omkostninger, men det er den måde, prisafspejling en vil vise sig på. Og det kan være overordentlig skadeligt for en mere langsigtet politik, fordi det vil give den almindelige opfattelse i den politiske verden, som jo i sidste ende bestemmer de her ting, at der såmænd ingen grund er til at gøre så meget, fordi vi kan gøre CO₂ - internaliseringen af disse omkostninger relativt billigt via handelsordningerne.

Jeg tror ikke, der er nogen, der kan komme med et bud på, hvad de faktiske miljøomkostninger ved CO₂-udslippet vil blive. Det hænger jo sammen med, at der er et tidsmæssigt perspektiv, som er meget længere end noget, vi hidtil har arbejdet med på de spørgsmål, og det hænger også sammen med, at generne eller ulykkerne vil ramme i en række lande, hvor vi har vanskeligt ved at bruge de sædvanlige prisme mekanismer. Hvor meget værdsætter vi et liv i et uland, der ikke selv sætter en særlig høj pris på liv? Hvordan skal alle de balancer stilles op?

Så det er svært. Men lad mig sige, at vi lige så godt kan starte med at se i øjnene, at hvis vi vil have den rigtige langsigtede energipolitik ud fra de tre målsætninger, vi har, så vil vi få en op ad bakke-kamp i de kommende år, bl.a. fordi det vil være svært at få klimaaspektet placeret rigtigt i den økonomiske del af pakken.

Ordstyrer:

Tak for det. Søren Krohn.

Søren Krohn:

Først en kommentar til Jørgen Henningsens første indlæg, hvor han antydede, at jeg skulle have sagt, at effektivisering og besparelser var mindre vigtige. Jeg har vist to gange fremhævet, at vi faktisk mener, at effektivisering og besparelser er helt essentielle for, at man skal kunne nå bare i nærheden af de mål, man har sat sig. De mål, man har sat sig i hvidbogen om vedvarende energi, er jo slet ikke tilstrækkelige til at løse de fundamentale problemer, som EU står over for.

Så derfor vil jeg sige, at det erformidabelt vigtigt, og der synes jeg, Danmark har nogle aldeles strålende eksempler at vise frem. Hvis man tager energiforbruget til rumopvarmning i Danmark, så er det faldet med 50 pct. på 20 år. Det viser, at man med økonomiske styringsmidler kan få et utrolig værdifuldt supplement til markedsmekanismen. Altså hvis det bliver dyrt nok, skal folk kort sagt nok spare. Det virkede i hvert fald i Danmark, og det gør det også andre steder.

Svend Auken nævnte nogle, synes jeg, meget vigtige langsigtede perspektiver, dels samspillet mellem EU's konkurrencepolitik og energipolitik og dels noget om transmissionssystemet.

Jeg vil sige, at i det store europæiske eksportperspektiv finder jeg ikke, at vi egentlig har problemer med konkurrencepolitikken med hensyn til produktion af vedvarende energi, idet det kommissionsdirektiv, der blev udstedt for godt et år siden, på det formelle plan egentlig ikke giver os væsentlige problemer i ret mange lande. Kommissionen har jo bl.a. lavet en ordning, så man har lov til at lægge tilskud på, der svarer til forskellen mellem de private økonomiske og samfundsøkonomiske omkostninger ved energiproduktionen. Og det må jo siges at være så tilstrækkeligt til at gøre vedvarende energi rentabelt, at jeg mener, at de allerfleste former for vedvarende energi vil kunne klare sig i sådant et regime. Derfor synes jeg egentlig, at vi dér er kommet et godt stykke på vej.

Derimod vil jeg sige, at med hensyn til transmissionssystemer er der absolut et reelt problem, hvor jeg mener, EU absolut kan gøre noget. Og problemet er selvfølgelig, at naturressourcerne til den vedvarende energi er meget ujævn fordelt over Fællesskabet. Vi har meget store vindkraftressourcer i Irland og Skotland, men meget svage elnet, og det ville være en kæmpe fordel, hvis man kunne bruge nogle af EU-midlerne til at forbinde de dele af Fællesskabet med den anden del af elnettet. Det gælder også Nordspanien. »Det blæser fra Biscayen« som bekendt, og også dér er der behov for en kolossal netudbygning.

Og der må man sige, at der ikke er noget, som på elområdet kommer helt så nemt, som det gør på gas- og olieområdet, hvor de enkelte projekter er store nok til selv at kunne bære pipelines af forskellig art. Selv når man kigger på meget store projekter som det netop godkendte 520 MWe offshore-projekt i Det Irske Hav, står vi over for det problem, at det er fint nok at have et godkendt projekt på 520 MWe, men der er desværre ikke noget transmissionsnet til det. Der er det simpelt hen nødvendigt, at EU går ind og fører en langsigtet politik, hvor man ikke kun ser på de kortsigtede konkurrencemæssige ting, men også ser på at få skabt et bæredygtigt energiforsyningsystem, og sådan et har en anden netgeometri, som vi også egentlig har fået fastslået i Danmark i den danske, langsigtede energiplanlægning. Jeg synes absolut, der er en rolle for EU på det her område.

Til Anne Grete Holmsgaard som spørger, hvor langt vi kan nå med vedvarende energi, og at vi skal ikke kun snakke vind: Vi er helt enige i, at vi ikke kun skal snakke vind. Vi har et strålende samarbejde med de andre europæiske organisationer for vedvarende energi, som faktisk alle sammen bor til leje i vores europæiske organisation. Vi mener, at man må have fat i alle de vedvarende energikilder for overhovedet at komme i nærheden af de mål, der er sat. Nu refererer jeg igen til hvidbogen om vedvarende energi, som jo forudsiger, at man går fra 6 til 12 pct. VE i EU som helhed og når 22 pct. på elområdet.

Vi, og når jeg siger vi, så er det Den Europæiske Vindkraftforening, har sammen med Greenpeace finansieret et studie, som er lavet af nogle meget kompetente personer, og som man kan downloade fra Den Europæiske Vindkraftorganisations website, hvor vi har vist, at man godt kunne putte 20 pct. vindkraft ind i det europæiske elsystem i EU uden de voldsomme konsekvenser med hensyn til omkostninger, og uden at det på anden måde skulle være særlig umuligt at gøre det.

Det kan man ikke gøre med en horisont, der hedder 2010. Jeg tror, at vi i 2010 skal være glade, hvis vi kan nå bare i nærheden af de mål, Kommissionen har sat sig, for målene i den hvidbog er umulige at nå for biomassens vedkommende. Det er sådan, at biomassen egentlig er en residual i det regnestykke, man har lavet. Man har nemlig fundet ud af, hvor meget vind vi kan proppe ind, hvor meget geotermi der er - det er ikke ret meget - og så hvor meget vandkraft i små skalaer. Og så har man taget alle de tre tal og trukket fra det samlede behov og sagt, at resten er biomasse.

Vi får et reelt problem med at opfylde biomasse-målet, og derfor er det altså også, at man fra Kommissionens side er begyndt at hæve målene for de andre teknologier. Men med et perspektiv, der hedder 2020, mener jeg meget vel, at vi kan gå langt ud over de mål, EU har for øjeblikket. Jeg mener altså yderligere en fordobling inden for de teknologiske og økonomiske muligheder.

Men det kommer selvfølgelig ikke af sig selv, det her med, at der er teknologiske og økonomiske muligheder. Det er klart, at det kræver politisk handling at komme så vidt. Hvad er omkostningerne så ved det her, spørger Martin Lidegaard fra Det Radikale Venstre, og der må vi sige: Jamen vi har jo så erfaring for, at den danske regering eller Energistyrelsen kan forhandle sig frem til en pris, der hedder 45 øre pr. kWh-time for havmøller. Og hvis vi skal se

realistisk på, hvad forskere forventer af prisudviklingen på vindkraft inden for de næste 10 år, så kan det da meget vel være, at vi kan få et fald på omkring 20 pct.

Men det kommer ikke af sig selv. Det kommer kun, hvis vi har et vedvarende marked med et passende stort volumen, og det vil sige, at vi i høj grad hælder til, at det er væsentligt, at man opfylder direktivet om el- og vedvarende energi, for at vi skal have et håb om at få opfyldt de mål.

Men det er da meget tænkeligt, at hvis man har det der som en forhandlet pris, gud ved hvor meget længere, man så kunne komme ned med en markedspris - jeg skal ikke kunne sige det. Det er der andre, der må kunne.

Så til sidst med hensyn til Røvsings bemærkninger om bølgekraft: Jamen bølgekraft er givetvis en interessant teknologi. Jeg har desværre ikke forstand på den, men forstår på de interessante publikationer, der kommer fra Energistyrelsen, at det er noget, der måske ligger omkring 25 år ud i fremtiden. Så det vil sige, at hvis bølgekraften er der, hvor vi er i 1975, og den har lige så store muligheder som vindkraften, så ville det være tåbeligt ikke også at støtte en udvikling af bølgekraften. Der er brug for al den vedvarende energi, der overhovedet kan fremskaffes i Europa.

Ordstyrer:

Tak for det. Så er det Peter Skak-Iversen.

Peter Skak-Iversen:

Ja tak. Jeg vil starte med at svare på et spørgsmål fra Kim Andersen omkring det tab og det spild, der er ved at transmittere. Jeg tror, at jeg må melde hus forbi, for jeg håber meget, at vores system er fuldkommen tæt. Der sker meget store ulykker, hvis ikke det er det. Og det, jeg kan sige vi bruger for at skubbe gassen rundt i vores system, svarer til forbruget hos en mellemstor industrivirksomhed på et helt år. Så der er ikke noget særligt tab i den henseende. Så var der både fra Svend Auken og Christian Røvsing spørgsmål om, hvad der skal til for at sikre investeringerne. Og det er jo fuldkommen korrekt, at hvis ikke man har den nødvendige infrastruktur, så hjælper det ikke, at der er rigeligt med reserver og sådan noget. Hvis ikke den bliver flyttet frem, hvor den skal bruges, kommer man i problemer. Og der har man, må jeg måske lige indføje, jo det særlige problem i gassektoren til forskel fra elsektoren, at man jo opfører elværkerne sådan nogenlunde tæt på, hvor de skal bruges. Det er da i hvert fald praktisk, og der er i øvrigt mange af dem.

Desværre ser gassituationen ikke helt sådan ud. Den er ikke så hensigtsmæssigt fordelt set ud fra et forbrugssynspunkt og måske ud fra et EU-synspunkt. Men grundlæggende kan man sige, at de ledninger bliver bygget, hvis der er fornuftig økonomi i det, hvis man lægger det ud til aktørerne selv at gå ind i det. Det var også derfor, jeg i mit indlæg sagde, at det jo er sådan, at prisen og vilkårene for at transportere i systemerne er noget, der vil blive reguleret af myndighederne, og den regulering må man tilrettelægge på en sådan måde, at der faktisk er nogle incitamenter til også at udbygge systemet, når der er kapacitetsmangel.

Det er lige præcis sådan en uheldig regulering, man har set i Californien. Når man har reguleret forkert, så er der ingen, der gør noget, og så går det fuldkommen galt i løbet af nogle år. Så reguleringsmetoden er vigtig, og det må så grundlæggende være svaret. Så er der nogle særlige forhold, for gassen findes som sagt, og langt hovedparten af de nye forsyninger må komme fra Rusland. Her er såarin g; den helt særlige problemstilling, som har været berørt, og som jeg ikke vil gå ind på her, men det kræver det partnerskabssamarbejde, som finder sted, og som lyder yderst fornuftigt.

Når man så i øvrigt er ved forsyningssikkerheden i en liberaliseret situation, så kan man godt forestille sig, hvis et marked fungerer perfekt, og man i øvrigt har de betingelser, som normalt skal være til stede, for at man har et velfungerende marked, nemlig en passende infrastruktur og mange udbydere og mange efterspørgere, at så behøver man måske ikke at have en politik. Man har vel ikke en forsyningssikkerhedspolitik for rugbrød eller sådan noget, det tror jeg ikke, at man har.

Men sådan ser gassektoren i hvert fald ikke ud, og det er også derfor, jeg sagde i mit indlæg, at der absolut er en rolle at spille for myndighederne her. Jeg prøvede at skitsere, hvordan jeg så opgaverne, men det går ikke kun på det. Jørgen Henningsen nævnte den tekniske forsyningssikkerhed; man skal kunne tåle, at nogle rør bryder ned, eller at produktionen i Nordsøen går i stå. Der har vi, mener vi selv, d&aelli g;kket os ind, men med hensyn til den langsigtede forsyningssikkerhed er der også et behov for et politisk initiativ her. Det er i hvert fald vores opfattelse, for det varer meget, meget lang tid, før man måtte nå frem til et fuldkommen perfekt marked. Det er selvfølgelig målet, men det kommer ikke lige de første år.

Som jeg også var inde på i mit indlæg, så føler vi som et selskab, der stadig væk forsyner Danmark 100 pct., at vi har en forpligtelse til at sørge for her, inden liberaliseringen kommer rigtigt i gang, at vi har en infrastruktur, som faktisk lever op til ønsket om en langsigtet god forsyningssikkerhed. Plus - og det er så et svar til Henrik Høegh - at vi skal have en

bedre infrastruktur, hvis vi skal have et virkelig effektivt gasmarked , nu taler jeg her om Danmark. Der skal være bedre muligheder for flere leverandører for at komme til. Den nuværende måde, vi er hægtet op på det europæiske system på, er simpelt hen for tyndbenet, så denne udbygning af infrastrukturen tjener faktisk to formål.

Ordstyrer:

Tak for det, og så er det Torkil Bentzen.

Torkil Bentzen:

Kim Andersen og Anne Grete Holmsgaard var også inde på spildet, og i elsektoren har vi et stort spild. Når man genererer el ud fra fossile brændstoffer, taber man let sådan 50 pct. Faktisk er en virkningsgrad på 50 pct. en meget flot virkningsgrad at have, så der er tale om et stort spild. Det kan man så bedre ligge på ved at have kraft-varme, så man kan udnytte varmen også.

Anne Grete Holmsgaard spurgte: Hvor meget kan vi gøre det bedre? Det arbejdes jo helt intenst i Danmark og andre steder på at hæve virkningsgraderne, og vi kan måske i gennemsnit hæve virkningsgraderne 5-10 pct. Det er klart, at det vil hjælpe meget, hvis det er muligt. Men det tror vi er muligt.

Når vi skal sende energien rundt i det her elmarked, der skal fungere, så er der store tab i modsætning til for gassidens vedkommende. Det koster jo ikke ret meget i en stor virksomheds forbrug at sende gas rundt i systemet, men det er faktisk dyrt at sende el rundt. Der er andre folk i salen her, der ved mere om det, end jeg gør, men et energitab i størrelsesordenen 10-15 pct. i nettet kan man godt få, hvis vi skal skvulpe energien frem og tilbage i systemet.

Der var også en del spørgsmål omkring, hvad der skal til for at få liberaliseringen til at fungere, og det burde der være mange politikere, der kunne svare på her. Det er jo nogle kæmpe spørgsmål, men jeg synes faktisk, at den nordiske model, som vi har fået, og som vi har praktiske erfaringer med nu med en regulator og en transmissionsoperatør, konkurrence på produktion og handel og regulering af de ting, hvor det er svært at lave konkurrence, faktisk er en god model.

Når vi taler med vores kolleger på kontinentet, er denne model også ved at blive accepteret, og jeg har da også indtryk af, at man nede i Kommissionen synes, at det her er en god model. Jeg har i hvert fald hørt kommissæren sige, at nu må vi holde op med at diskutere, for det, vi har her, er modellen for Europa. Så alt, hvad der skal til, er, at få den der til fungere, og så er der konkurrencelovgivningen, så det altså ikke fors tener.

Det er jo klart, at der sker nogle processer nu, en masse virksomheder positionerer sig og rager til sig osv. og lukker markederne igen, og det må man altså have meget øje for med konkurrencelovgivningen, at man er på mærkerne med dét.

Så hvad skal der til, hr. Røvsing, for at vi kan bygge? Ja, det er jo altså et velfungerende marked, og så er der nogle overgangsløsninger til det. Her i Danmark synes jeg, at vi har fået en fin ordning med en mindstekapacitetsaftale, hvor produktionsselskaberne er kontraktligt forpligtet til at have en kapacitet til rådighed for markedet. Det er klart, at det er en midlertidig ting, det kan man ikke have på lang sigt. På længere sigt må vi finde nogle markedsmekanismer, som sikrer, at denne her udbygning finder sted, og det tror vi altså, at det er muligt.

Hvad koster det reelt at fjerne CO₂? Det svarede Jørgen Henningsen på. Det er vi ikke enige om i branchen. Jeg tror, det var Martin Lidegaard, der rejste det spørgsmål, og det er et utroligt væsentligt spørgsmål, når man skal lave prioriteringerne, hvad det koster at spare denne her CO₂, men vi er ikke enige, og regnestykkerne er uhyre komplicerede. Jeg tror, det var hvad jeg kunne nå.

Ordstyrer:

Så er det ministerens stand-in, der fik et par små detailspørgsmål, ordet er dit, Knud.

Knud Pedersen:

Det ene konkrete spørgsmål var fra Svend Auken, som spurgte, hvad regeringen vil gøre for at fremme kraft-varme-direktivet.

Den første ting er noget, som vi sådan set har sat i værk allerede under den tidligere regerings linje, nemlig at vi har haft ansat en fuldmægtig nede hos Jørgen Henningsen, som har arbejdet meget aktivt i det kontor for at fremme fremlæggelsen af et kraft-varme-direktiv fra Kommissionens side. Jeg vil ikke sige, at det er vedkommendes skyld, men

vedkommende har i hvert fald været aktiv - hvis jeg har forstået det ret - med hensyn til at finde frem til et forslag, som har en rimelig grad af realistisk mulighed for at blive vedtaget.

Forholdet er jo det, at kraft-varme i Danmark er én ting, og kraft-varme på EU-plan er noget mere og andet end kun decentral kraft-varme og udbygning med kraft-varme omkring de store byer, som vi har mange erfaringer med i Danmark. Det handler jo også om industriel kraft-varme, ikke mindst når vi snakker om det på EU-plan.

Mine informationer går på, at Kommissionen vil fremlægge et direktivforslag meget snart. I hvert fald er det sat på det spanske formandskabets dagsorden, og det er vel ikke realistisk, at det kan være vedtaget til det tidspunkt, så der vil være et spill-over til det danske formandskab, og det vil helt givet være et spørgsmål, som den danske regering vil arbejde aktivt for at få fremmet og helst vedtaget.

Så spurgte Anne Grete Holmsgaard om mine visioner som stand-in for ministeren om, at Danmark kunne være foregangsland inden for VE-udbygningen: Jeg tror, at jeg vil overlade det til ministeren at tilpasse timingen af fremlæggelsen af regeringens visioner på det her punkt. Det, man kan konstatere her fra panelet, er, at det jo ser meget godt ud, fordi vindmølleindustrien siger, at vindmølleproduktionsomkostningerne ser ud, som om de falder ganske radikalt, og den autoriserede leverandør af naturgas siger, at prisen på naturgas går op. Det vil jo alt andet lige tale for, at der er store markedsperspektiver, og man behøver næsten ikke at gøre noget, for det hele kommer af sig selv for vindmølleindustrien.

Under alle omstændigheder fører det mig over til det næste punkt, hvor Henrik Høegh fra Landboforeningerne spurgte til afgiftsniveauet, fordi det var et af de virkemidler, som også blev nævnt i ministerens tale. På afgiftsområdet ligger der et forslag fra Kommissionen, som har ligget på bordet i mange år efterhånden, og vores seneste oplysning er, at der måske kan være visse muligheder for en opblødning i de fronten, der har været tidligere.

Her er vi inde på et område, som kræver enstemmighed, og det har været sådan, at især Spanien har været meget imod. Spanien har jo reelt, bl.a. også under den tidligere miljøministers ledelse, blokeret for en vedtagelse af afgifter under det tidligere danske formandskab. Nu er der så gået 10 år siden dengang, og det, der så er sket, er, at spanierne tilsyneladende har indtaget en form for forhandlingsposition i retning af, at hvis man kan kombinere noget med en øget liberalisering, så kunne det være, at man også er mere fremkommelig på Montidirektivet, som vi kalder det i dag. Det er det ene område, hvor der måske er en opblødning på vej.

Det andet udspil, som jo påvirker bl.a. afgiftsniveauet, hvis man kan sige det, som svarer til et afgiftsniveau, er Kommissionens forslag til et kvotedirektiv for el- og varmesektoren. Det forslag har jo en reel afgiftslignende karakter, men fordi det er fremlagt med udgangspunkt i miljøbestemmelserne, så er det et direktivforslag, som kan vedtages med kvalificeret flertal. Det vil sige, at der måske er flere forhandlingsmuligheder for at processere og fremme det direktiv, som jo ved en vedtagelse på EU-niveau også vil gavne de danske interesser i forhold til biomasseteknologi for at vende tilbage til Henrik Høeghs spørgsmål, og selvfølgelig også på vindkraftområdet.

Så var der spørgsmålet om, hvad man kan gøre i forhold til liberaliseringen på gasmarkedet: Jeg tror ikke, jeg afslører ret meget i forhold til de udmeldinger, der er kommet fra ministeren om, at liberaliseringen af energimarkedet vil spille en central rolle for regeringens indsats, både i processen frem til vores formandskab og under det. Det, vi forventer, er, at de tre direktivforslag, som ligger på bordet med hensyn til videregående liberalisering på el og på gas og også med hensyn til grænseoverskridende elhandel, ikke bliver vedtaget under det spanske formandskab, fordi Frankrig sandsynligvis vil blokere for en endelig principiel stillingtagen til de direktivforslag, indtil det franske valg er overstået her hen mod sommerferien.

Det vil sige, at det forslag også vil ligge på bordet under det danske formandskab, det er i hvert fald den arbejdshypotese, vi har nu, og på det tidspunkt kan vi jo så prøve på at arbejde så aktivt som overhovedet muligt fra dansk side for at finde løsninger.

Direktivforslaget indebærer både, at man sætter nogle tidligere fremrykkede slutdatoer for liberalisering af både el- og gasmarkedet, og herudover også, at man indfører nogle mere præcise reguleringer, lidt a la det, som Torkil Bentzen advokerede for, som skaber en mere klar konkurrenceregulering, sådan at gennemsigtigheden på markederne bliver større.

Det sidste, jeg vil nævne med hensyn til biomasse, som Henrik Høegh omtalte, er, at der også ligger et direktivforslag på bordet om tilsætning af bioetanol eller biodrivmidler. Vi forventer, at det direktivforslag også vil ligge på bordet under det danske formandskab, hvor vi så regner med at skulle medvirke til at processere frem til fælles løsninger, som altså sigter mod at tilsætte en vis mængde biomasse som drivmiddel til benzin eller til drivmiddelprodukter.

Ordstyrer:

Tak for det.

Vi har lejlighed til et par spørgsmål mere, og nu er der fire, der har meldt sig, og så tager vi en slutrunde med besvarelser.

Jørgen Kjems, RISØ:

Mit navn er Jørgen Kjems, jeg kommer fra Forskningscenter RISØ, og jeg vil godt lige pege på, at de teknologiske udfordringer og muligheder, der er blevet talt om i dag, er jo i virkeligheden også en chance for, at vi i Danmark kan få vendt de her problemer, som vi har diskuteret, til noget positivt.

Det er helt klart, at ny teknologi er den langsigtede mulighed. Den vil gøre VE billigere, og den vil også gøre det billigere at omsætte mellem forskellige energiformer, og det er jo altså et område, hvor vi er i front. Det er derfor vigtigt, at man også, når man tænker videre på det her problemkompleks, fastholder koblingen mellem energipolitik, industripolitik og forskningspolitik, og det er måske en reminder til Folketinget, med den her regeringsdannelse, der er sket, at man ikke taber den kobling af syne.

En anden problemstilling her er, at der er behov for en hurtig introduktion af de mest konkurrencedygtige teknologier, og der er der meget træghed. Vi taler om store systemer, hvor det er meget svært for ny teknologi, selv om den er billigere, at trænge igennem på grund af investeringskrav m.v. Der har i den gamle koncessionerede energiverden energiselskaberne, el-selskaberne, været foregangsvirksomheder med hensyn til at fremme også indkøring af ny teknologi.

Under de nye spilleregler er der en fare for, at de ikke spiller den rolle længere, og derfor er der behov for, at man også fra politisk hold iværksætter nogle tiltag, der kan skubbe på, således at man hurtigere får en teknologiforandring presset igennem.

Derfor kunne godt tænke mig lige at høre panelet: Hvordan ser de på, hvordan vi kan holde dampen oppe med hensyn til udviklingen og introduktion af ny teknologi, og hvordan vi kan bevare synergien mellem de forskellige politikområder: energi, industri, forskning, og man kunne også føje miljø til?

Ordstyrer:

Tak for det. Så går vi til den næste spørger.

Bent Agerholm, Elkraft System:

Jeg hedder Bent Agerholm og kommer fra Elkraft. Derudover sidder jeg i bestyrelsen for ETSO, som er de systemansvarlige transmissionsselskabers forening i Europa. Der har vi igennem de seneste år brugt en del kræfter på at få elliberaliseringen til at fungere. Det er de selskaber, der står for, at elen bliver transporteret rundt på markedsmæssige vilkår i Europa.

Det, vi har set i halen på alle disse elbørser, vi har fået lavet, er jo, at der er blevet skrottet en række produktionsværker. Der er måske en midlertidig overskudsproduktion, men der har i forlængelse heraf været en skrotning af værker, og det er altså sådan, at der er visse lande, der allerede nu ikke kan levere el til sig selv, det gælder Italien, og Norge har også i en normal vandsituation brug for el andre steder fra.

I arbejdet med at få elliberaliseringen og børserne til at fungere har vi oplevet et stort pres fra Kommissionen for at få ensrettede regler herom i Europa.

Jeg tror, at vi nu kommer til den anden del af det, nemlig hvordan man markedsmæssige vilkår kan få ny produktionskapacitet etableret, og i den forbindelse tror jeg, at det er lige så vigtigt, at Kommissionen presser på, som de har gjort nu, og presser på på en måde, så vi får et rammeværk, der dækker hele Europa. Så det er en opfordring dertil.

Når man ser på de tal, som Torkil Bentzen viste, så viser de også, at det er nu, man skal starte på det, hvis man skal lykkes med det.

Jens Junghans, Selskabet for Grøn Teknologi:

Jeg synes, det er ret fantastisk, at Europa-Kommissionen udgiver en grønbog, der angiveligt handler om en europæisk strategi for energiforsyningsikkerhed, som overhovedet ikke kommer ind på spørgsmålet om det fysisk-geologiske grundlag for olie- og naturgasproduktion.

På side 69 i grønbogen står der, og det er det eneste, jeg har kunnet finde, at det ikke kan udelukkes, at EU's gas- og olieressourcer, som kan udvindes til en rimelig pris, med tiden slipper op. Det må have været »the understatement of the year«.

I det tekniske bilagsdokument er der 12 linjer om olien, men ikke noget som helst om det fysisk-geologiske grundlag for olieproduktionen.

Der er en kreds af uafhængige oliegeologer - Youngqvist og Ivanhoe fra USA, Flea fra Australien, Campbell og

Roger Bentley fra England - som nu i en række år har advaret om, at vi med hastige skridt nærmer os en olieforsyningskrise, som skyldes det fysisk-geologiske grundlag for olieproduktionen.

Selskabet for Grøn Teknologi arrangerede for godt et år siden en konference med Colin Campbell i Landstingssalen her den 5. december 2000. Ifølge Campbell var den samlede olieressource i 1859 på 1.800 milliarder tønder olie, og sidste år havde vi brugt halvdelen, 800-900 milliarder tønder olie, og inden år 2010 mener han og forskellige andre oliegeologer, at vi får en krise, fordi olieproduktionen simpelt hen af fysisk-geologiske grunde ikke kan følge med, og den vil falde med 2-3 pct. om året.

Selskabet for Grøn Teknologi forsøgte sidste år at få nogle modspillere på banen, men både Det Internationale Energiagentur, Energistyrelsen og GEUS afslog at træde ind i et panel, der skulle forholde sig kritisk til Campbell's teorier.

Jeg vil godt foreslå Europaudvalget og Det Energipolitiske Udvalg at bore lidt i det her spørgsmål og f.eks. arrangere en høring med Colin Campbell og f.eks. Roger Bentley, som er udnævnt som direktør for det nyoprettede Center for Oil Depletion Analysis i London, altså et center for olieudtømningsstudier.

Så kan det jo være, at Det Energipolitiske Udvalg har større muligheder end Selskabet for Grøn Teknologi for at få de eksperter ud af busken, som mener, at der ikke er nogen grund til at bekymre sig om det fysisk-geologiske grundlag for olie- og naturgasproduktionen.

Hvis der er nogle, der skulle være interesseret i materialet, så har jeg Campells Scientific American-artikel fra 1998 og også hans bog fra 1997, hvis der er nogle, der er interesseret i at låne den.

Ordstyrer:

Tak for det, og så skal vi her over til den sidste taler. Jeg vil bede om, at man er kort og præcis nu. Det gælder også, når vi kommer til svarene.

Hans Stougaard:

Kort og præcist: Jeg hedder Hans Stougaard, formand for Danske Halmleverandører, Landbrugets Halmudvalg og sidder også i Landbrugsraadets Energiudvalg.

Jeg kan se, at der mangler en mand i den stol deroppe, og jeg kunne godt have tænkt mig, at der havde været en mand fra Landbrugets Halmudvalg eller en fra bioenergiområdet i det hele taget. Bioenergien har kort været nævnt af hr. Krohn, men ganske sparsomt.

Sagen er jo den, at der i 1993 der vedtaget en lov om, at der skal bruges 1,2 mio. t biomasse inden år 2000. For ca. halvandet år siden blev den nedsat til 930.000 t, og man er stadig ikke på sporet.

Her har vi altså et CO₂-neutralt brændsel, som er til rådighed indenlands, og jeg godt appellere meget stærkt til, at man næste gang, der skal være sådan et flot panel, der kommer med så mange guldkorn, hører og ser mere til dem, der repræsenterer biomassen. Der er altså nogle, der gerne vil deltage, især når der er en ledig stol.

Vi er klar med de 930.000 t - og tak for en flot dag.

Ordstyrer:

Tak skal du have. Jeg vil lige sige - bare sådan for en ordens skyld - at når vi tilrettelægger den type høringer her, mødes Europaudvalget med folk fra administrationen og med politikerne, som beskæftiger sig med det i de respektive udvalg. Man snakker det igennem for at finde ud af, hvordan og hvorledes det skal være, og i virkeligheden er det ene store problem, at vi normalt har for mange, der gerne vil deltage.

Der er ikke foretaget et fravalg, og mig bekendt har det ikke været nævnt hverken fra folkene i Energiudvalget eller fra dem i Europaudvalget. Men vi bliver jo klogere alle sammen - men du har jo også været her. Jeg mener dermed, at der vil være mange deltagere i den slags høringer, som ikke alle sidder i panelet, men som netop kan bidrage til helheden. Men tak for det, vi er opmærksomme på det.

Og så ruller vi gennem spørgsmålene. Hvis man ikke mener, at der er rettet spørgsmål til én, behøver man ikke at sige noget. Jeg siger det bare. Man må gerne sige tak for i dag, selvfølgelig.

Torkil Bentzen:

Det er til Jørgen Kjems: Det er jo den helt rigtigt udvikling, der sker, men vi kan ikke lægge så mange penge i forskning og eksperiment og tage chancer, som vi gjorde tidligere, så den opgave, vi havde dér, er der ikke mere.

Knud Pedersen sagde til mig: Jamen den må I jo så ligesom pakke ind, I må jo selv være interesseret i det. Men det tror jeg bare ikke går, for de her udviklingsspørgsmål er så store, at den enkelte virksomhed, selv om den er stor, ikke kan løfte det. Det må løftes på landebasis og på EU-basis, og jeg er faktisk her enig med Jørgen Kjems.

Og tak for i dag.

Peter Skak-Iversen:

Jeg tror, at jeg nøjes med at sige tak for i dag.

Søren Krohn:

Det ene er til Martin Lidegaard, der spurgte om, hvor store miljøomkostningerne var, og det fik jeg ikke svaret på:

Europa-Kommissionen har lavet et studie, som de udsendte for nylig, hvor de siger, at kulkraft burde koste det dobbelte af, hvad det gør i dag, hvis man skulle have miljøomkostningerne med, og gaskraft burde koste omkring 50 pct. mere, end det gør i dag, men så har man altså ikke, så vidt jeg ved, prissat folks forbrug i Bangladesh og på Tonga i de studier, så der er andre, der har et højere skøn over de miljømæssige omkostninger.

Til Knud Pedersen, som sagde, at det nok går af sig selv: Vi er desværre ikke nået det trin endnu, hvor vindkraften er konkurrencedygtig, uden at der tages hensyn til miljøværdien af vindkraften. Jeg vil sige, at der kræves en kontinuitet i markedet, for at man kan få det prisfald, som jeg stillede i udsigt.

I den forbindelse vil jeg sige, at vi ser det danske havmølleprogram som fuldstændig essentielt for at komme ud med denne nye teknologi og få udviklet den. Det er altså ikke så simpelt, som det ser ud, når man stiller havvindmøller op. Der er faktisk en hel del risiko og udvikling i det her, som er ganske betydelig, og hvor det er nødvendigt at fortsætte programmet for at få den fornødne tillid hos internationale investorer.

Så vil jeg i øvrigt give Jørgen Kjems ret i, at alt det her udvikling får vi ikke uden forskning og udvikling. Der vil jeg sige, at der er en særlig rolle for offentligt finansieret forskning og udvikling også på det område, som jeg beskæftiger mig med, fordi vi har en hel del fundamentale ting på aerodynamik og strukturdynamik, hvor man ikke kan forvente, at de enkelte virksomheder vil gå ud og løse problemerne ud fra den simple betragtning, at konkurrence altså ikke udspiller sig mellem lande, den udspiller sig mellem virksomheder, den udspiller sig internationalt, og meget af den viden, vi har brug for for at få bragt omkostningerne ned, er simpelt hen en helt fundamental viden, som ikke findes i verden, men hvor hele verden får glæde af den, når den kommer.

Jeg vil sige, at de relativt små midler, som f.eks. har været givet af det danske program for energiforskning og det danske program for udvikling, omkring 15 mio. kr. fra hver af de to, har været kolossalt nyttige og har givet, mener jeg, fantastisk dividende til samfundet. Jeg håber meget på, at den nye regering vil fortsætte en politik, hvor man støtter forskning og udvikling.

Danmark er også førende på forsknings- og udviklingsområdet, og det giver os en ikke ringe international prestige på det her område.

Og så vil jeg også sige tak for i dag.

Jørgen Henningsen:

Inden jeg siger tak for i dag, vil jeg godt lige komme med en enkelt bemærkning om kraft-varme-forslaget.

Først vil jeg godt sige, at vi har været meget glade for den medarbejder, som Energistyrelsen nu har haft i snart 3 år i Bruxelles, og det er bestemt ikke hans skyld, at forslaget ikke er kommet frem endnu. Jeg tror ikke, det når at komme så tidligt, så spanierne får gjort ret meget ved det, så jeg tror sagtens, man kan forberede sig til det danske formandskab.

Men jeg vil måske godt slå lidt koldt vand i blodet, for jeg er ikke sikker på, at der på EU-plan vil være den begejstring for forslaget, som man fra dansk side måske kunne regne med. Det hænger sammen med to ting - kraft-varmes attraktivitet afhænger meget af to faktorer: Det ene er varmeprisen, som jo i EU er væsentlig lavere, end den er i Danmark; naturgas til opvarmningsformål koster mindre end halvdelen i mange af de lande, der ville være kandidater til at indføre det her. Det andet er behovet for elkapacitet. Og godt nok har vi nu hørt, at vi skal have bygget, var det 500.000-MW-kraftværker inden for de næste 20 år, men nogle af de steder, hvor man kunne tænke sig, at det blev bragt på tale, f.eks. i Frankrig, har man jo udpræget overkapacitet på området, og det er meget svært at få et kraft-varme-projekt til at hænge sammen, hvis ikke der er konkret brug for elproduktionen.

Det er det samme, som vi ser i Østeuropa i kandidatlandene. Derfor vil jeg godt sige, at jeg selv har været med til i sin tid at fremme kraft-varmen herhjemme med stor begejstring, så der skal ikke trækkes noget fra på den led, men jeg er ikke sikker på, at de danske forventninger til, hvad det her kan føre til på europæisk plan, vil blive fuldt indfriet.

Og så som sagt tak for i dag.

Ordstyrer:

Jeg skal også på Europaudvalgets og Det Energipolitiske Udvalgs vegne, formanden Aase D. Madsen og jeg, sige tak for fantastisk flotte oplæg. De har været fantastisk gode, også de indlæg, der har været fra salen, det skal I have tusind tak for. Og hvis ikke administrationen har været der, kunne jeg meget vel forestille mig, at de ville komme og spørge om et par af jeres centrale overheads, kopier af dem, hvis det kunne lade sig gøre. Det k larer vi bagefter.

Jeg skal også lige sige i forlængelse af det, Christian Rovsing sagde, at vi faktisk havde planlagt den her høring, men så blev der valg, og det betød, at vi rent faktisk var nødsaget til tidsmæssigt at skyde den til et senere tidspunkt. Vi beklager, men det er jo demokratiets vilkår, det må vi jo respektere, og det er grunden til, at vi er her nu.

Men det betyder også, at vi skal speede op på den del, der hedder høringssvaret. Af hensyn til dem, der ikke har prøvet det her før blandt ordførerne fra partierne, så er proceduren den, at der imellem udvalgssekretariatet for Det Energipolitiske Udvalg og Europaudvalgets folk på baggrund af det, der er sagt osv., laves et oplæg til diskussion blandt jer ordførere sammen med os andre, sådan at vi kan få et svar i fælleskab på det område. Men omdrejningspunktet bliver ordførerne på det pågældende område.

Vi skal have færdiggjort det her relativt hurtigt, vi vender lige tilbage med den nøjagtige tidsplan. Men det er sådan inden for meget, meget kort tid, og I får det rundt i første omgang, så der er et udgangspunkt for diskussionen.

Så skal jeg i øvrigt sige, at nu har vi i dag omkring hele energiforsyningsdelen jo også kredset en lille bitte smule omkring transportområdet, som jo er ganske afgørende i forhold til forbrug af olie og benzin osv. EU's transportpolitik er jo rent faktisk også ude til en høring, og derfor har vi planlagt, at vi den 25. februar holder en tilsvarende offentlig høring sammen med, så vidt jeg erindrer, Miljø- og Planlægningsudvalget og Trafikudvalget - er det også Det Energipolitiske Udvalg? - men i hvert fald Miljø- og Planlægningsudvalget og Trafikudvalget, så vi får den vinkel på, som også hænger lidt sammen med den diskussion, vi har i dag, så det kommer til at hænge rimelig fornuftigt sammen.

Så er der kun at sige tak for nu.